

GLASILO OBČINE MEŽICA

ŠUMC

KAZALO

BESEDA UREDNICE

2

UVOD

3

OBČINSKI PRAZNIK: SVEČANI GOVOR ŽUPANA

4

OBČINSKI PRAZNIK: PODELITEV PRIZNANJ

8

MEŽIŠKEMU TRŠKEMU JEDRU
PRIZNANJE TURISTIČNE ZVEZE SLOVENIJE

13

KOMUNALA MEŽICA: VIRTUALNA SVEČKA

15

UREDITEV ŠPORTNEGA PARKA MEŽICA

16

JAVNO STRANIŠČE TUDI V OBČINI MEŽICA

17

POPIS IN ODČITAVANJE VODOMERA ZA PITNO VODO

18

UE RAVNE: VLAGANJE ELEKTRONSKIH VLOG

18

LAS MD: RAČUNALNIŠKIŠKO IZOBRAŽEVANJE

19

PROGRAM SOCIALNE AKTIVACIJE

20

GEOPARK KARAVANKE:

21

PRAVNI NASVET: MOBING, TRPINČENJE NA
DELOVNEM MESTU, SIKANIRANJE

23

15 LET DRUŠTVA INVALIDOV MEŽICA

27

AKTIVNOSTI ŠOLE ZDRAVJA

28

9. TRGATEV MEŽIŠKEGA GROZDA

30

MPS VIHARNIKI: MARTINOV KONCERT

31

50 LET MPZ MEŽIŠKI KNAPI

32

POETIČNI VEČER OB TRESKI Z MAJDO PAJER

36

17. BARBARIN SEJEM

37

DIMNIKARSKA UNIFORMA

38

VRTEC MEŽICA: Z NASMEHOM V VESELI DECEMBER

41

VRTEC MEŽICA: ZDRAV MALČEK

42

OŠ MEŽICA: 15. NOVEMBER DAN SLOVENSKE HRANE

43

OŠ MEŽICA: PRAVICA PRAVIC JE BITI OTROK

44

OŠ MEŽICA: NARAVOSLOVNI DAN - PO ZNANJE NA KMETIJO

46

OŠ MEŽICA: TEHNIŠKI DAN - EKO GLASBENIKI

45

34. TEK BORISA KERŠBAUMERJA

48

POZDRAV IZ ZAMEJSTVA

49

O FRIZERSTVU TASIČ SKOZI OČI BRIGITE RAJŠTER

51

NARODNI DOM MEŽICA: GLEDALIŠKI ABONMA 2020

54

NARODNI DOM MEŽICA: PROGRAM PRIREDITEV

56

Beseda urednice

Prijazen pozdrav, bralke in bralci.

December ponuja dve možnosti – gremo (navz)ven ali pa se obrnemo navznoter, vase. Nebroj dogodkov vabi na sprostitev in odklop. Vabijo pa tudi ure polne mraka, ki nas pospravijo za zapečke, da počijemo, zadihamo in se v praznini samosti napolnimo. Tukaj smo oboji – tisti, ki jih privlačijo blišč, veselje in decembrske zabave, in oni, ki so te reči veseli, če jih lahko opazujejo bolj od daleč. Vsak ima svoj način, kako osmisli ta prazni čas, ki mu lepše rečemo praznični. In kateri način je pravi? Samo tisti, ki vam bolj ustreza!

Želela bi vas povabiti, v trenutkih, ko se boste odločili za mirno preživljanje konca decembra, da vzamete v roke naš Šumc. V njem še vedno poskušamo tudi z vašo pomočjo popisati minevanje četrletij in dogodkov, ki jih zaznamujejo.

Če boste v zadnjih dneh leta iskali zadovoljstvo v množici in splošnem veselju, vam želim, da jih srečate mnogo, ki jih že dolgo niste videli, veliko, ki vas bodo naredili še bolj vesele, naj vam na pot pridejo sami dobri ljudje. Naj se leto zaključi tako, da vam bo žal za njim.

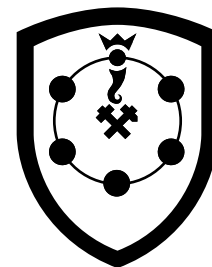
Če boste šli proti novemu, svežemu letu brez prič (in družbeno omrežnih pričevalcev), naj vas napolni mir in preseneti kdo, ki ga že dolgo niste videli, kdo, ki vas bo napolnil s še več miru in veselja, naj do vas pridejo sami dobri ljudje. Ob koncu leta naj se mirno izkaže, da je bilo dobro.

Morda se srečamo v množici, morda v zavetju vaše ali moje odmaknjenosti od nje. Morda je naše srečanje zgolj druženje ob Šumcu. Morda ...

Nedvomno pa so želje iskrene – kjerkoli že boste, srečno!

Jerneja Vertačnik

Spoštovane občanke in občani.

Nasmejani obrazi, stiski rok in lepe želje, vonj po zakuhanem vinu, nostalgичni spomini na iztekajoče se leto ter iskrice pričakovanja v očeh naših najmlajših – vse to je Veseli december pri nas v Mežici.

Mesto se ta mesec odene v čarobno svetlobno okrasitev, k posebnemu razpoloženju pa že po tradiciji pripomore zanimiv in raznolik program predprazničnih prireditev.

Prireditveni prostor pred Narodnim domom, kjer je tudi ponudba v gostinskih hišicah, postane središče družabnega dogajanja, kjer se vrstijo koncerti in druge prireditve za odrasle in otroke. Torej, dober razlog in priložnost za srečanje s prijatelji in znanci ter uživanje ob zabavnem programu skupin popularne glasbe.

Poleg pestrega programa prireditev, ki bodo potekale na prostem pred Narodnim domom, bodo svoje praznične programe pripravila tudi društva in ustanove v našem kraju: koncert v turističnem rudniku Mežica, Božično-novoletni direndaj za otroke, srečanje z Božičkom pri Palčkovi jami, koncert Pihalnega orkestra Rudnik Mežica ...

Tudi letošnji Veseli december v Mežici 2019 bo čaroben, zato ga nikar ne zamudite!

Spoštovani, naj Vas v novem letu, polnem zdravja in sreče, spremljajo pogum, optimizem in vztrajnost. S povezovanjem ter uspešnim sodelovanjem naj postanejo vse poti pave in vsi cilji dosegljivi.

Župan Občine Mežica
Dušan Krebel

SVEČANI GOVOR ŽUPANA, DUŠANA KREBLA, NA OSREDNJI PRIREDITVI V ČAST OBČINSKEMU PRAZNIKU OBČINE MEŽICA

Spoštovane občanke in občani. Lepo pozdravljeni na današnji slovesnosti v počastitev občinskega praznika Občine Mežica.

Prav poseben pozdrav velja častnemu občanu naše občine, Marjanu Vončini, letošnjim ter dosedanjim prejemnikom občinskih priznanj in nagrad, ter cenjenim gostom.

Spoštovane, spoštovani.

Korošice in Korošci imamo srečo, da živimo v enem izmed najlepših delov naše dežele. Generacije naših prednikov so te kraje oblikovale, jih gospodarsko in duhovno razvijale in postavile dobre temelje za naše današnje kvalitetno življenje. Sedaj smo mi odgovorni za svoje nasledstvo. Kot aktivni občani moramo skrbeti za razvoj in dobrobit naših krajev in se hkrati kot državljani sveta zavedati globalnih nevarnosti ter pasti razvoja, ki nam jih le ta prinaša. Kot odgovorni posamezniki in družba kot celota, smo se dolžni aktivno vključevati v procese in gibanja, ki te vrednote ohranjajo nam in generacijam, ki prihajajo za nami.

Ekonomska stabilnost in neodvisnost, razvito gospodarstvo, kmetijstvo in storitvene dejavnosti so gibalno razvoja vsakega okolja in družbe kot celote. Zato ob tej priložnosti izrekam priznanje celotnemu gospodarstvu naše občine in odgovornim posameznikom, ki skupaj s svojimi zaposlenimi z delom in osebnim angažiranjem skrbite za ekonomski temelj naše občine.

Zahvalo ob občinskem prazniku namenjam

tudi vsem zaposlenim v družbeni sferi. Želimo in zaslužimo si odlične vrtnice in šole, učinkovito zdravstvo, raznovrsten in kvalitetni šport, navdihujočo kulturo ter kvalitetne komunalne in druge storitve.

Danes podeljujemo občinska priznanja in nagrade izjemnim posameznikom, podjetnikom in društvom, ki so s svojim delom in prizadevanji pomembno prispevali k razvoju in ugledu naše občine. Med njimi so tudi prostovoljci in humanitarci, ki jim ni težko žrtvovati svojega prostega časa in ga namenjati v dobro in pomoč širši skupnosti oziroma tistim, ki pomoč potrebujejo. To so vrednote, ki jih v današnjih časih, ko se ljudje na žalost vedno bolj odtujujemo drug od drugega, potrebujemo čim več. Teh pozitivnih vrednot, humanizma in altruizma potrebujemo in si želimo v vseh segmentih družbenega življenja in med vsemi generacijami. Hvala njim, ki bodo danes prejeli priznanja in tudi vsem ostalim, ki ste združeni in povezani v več kot petdesetih zvezah, klubih in društvih v naši občini. S svojim delovanjem povezuje ljudi z enakimi interesi, ustvarjate pogoje za družbeno občianov in bogatite našo skupnost. Občina je v preteklosti in bo tudi vnaprej skrbela, da bodo za vaše delovanje zagotovljeni dostojni materialni pogoji.

Naša sedanost in predvsem prihodnost sta pomembno odvisni tudi in predvsem od naših odločitev, katere sprejemamo. Danes za jutri. Tako posamezniki kakor tudi skupnost kot

celota. Kot posamezniki si želimo varnega in dostojnega življenja zase in za svoje najbližje. Kot skupnost pa stremimo k temu, da je življenje v okolju, kjer živimo prijetno in varno, čisto in urejeno ter da so zagotovljeni primerne življenjski pogoji.

Upam si trditi, da se je naša občina v vseh letih njenega obstoja uspešno razvijala in rasla. V preteklih letih smo zaključili številne naložbe, v enaki meri pa jih želimo uresničiti tudi v prihodnje. Z obnovo regionalne ceste skozi mestno jedro in proti Črni bo izboljšana prometna infrastruktura in povečana varnost v prometu. Z dokončanjem Športnega parka Mežica bomo vsem nam omogočili boljše pogoje za športno rekreacijo in tekmovalni šport. S pomočjo Evropskih kohezijskih skladov začnemo izgradnjo sekundarnih vodov in objektov za odvajanje odpadnih voda. Začenja se izgradnja komunalne infrastrukture v poslovni coni Glančnik in obnova povezovalne ceste do Podzemlja Pece na Glančniku. Tudi v prihodnjem letu nadaljujemo s preplastitvami več odsekov občinskih cest v mestu in izven njega. Pospešeno tečejo priprave za pričetek izgradnje kolesarske poti skozi celo Občino Mežica.

Poleg teh, kapitalsko največjih, načrtujemo še mnogo manjših, a pomembnih naložb, ki bodo znatno izboljšale kvaliteto življenja občanov in obiskovalcev naše občine. Praviloma bodo vse naložbe sofinancirane tudi iz sredstev, ki smo jih ali še bomo, na osnovi javnih razpisov, pridobili iz drugih virov.

Veseli in ponosni smo, da so naša prizadevanja in dosežki opaženi tudi v našem okolju. Tako smo v zadnjem mesecu na državnem nivoju prejeli kar tri odmevna in laskava priznanja. Od Turistične zveze Slovenije smo v okviru projekta Moja dežela – lepa in gostoljubna, prejeli priznanje za 2. mesto v kategoriji Naj-

lepša trška jedra v Sloveniji, letos že drugič. Priznanje smo prejeli tudi od Društva za kronično vnetno črevesno bolezen, in sicer za urejeno javno stranišče, ki ga imamo na naši novi tržnici. Prav včeraj, na ta veseli dan kulture, pa smo prejeli priznanje Branju prijazna občina, ki nam ga je podelilo Združenje slovenskih splošnih knjižnic. Naj še enkrat poudarim, da smo na vsa priznanja neizmerno ponosni.

Ob tej priložnosti bi se zatorej rad zahvalil vsem vam, ki ste dejavni v lokalni politiki. Vesel in zadovoljen sem, da praviloma vsi, ki smo bili izvoljeni za upravljanje občine ali imenovani za vodenje in nadzor javnih podjetij in zavodov, delujemo povezovalno, razmišljamo progresivno v iskanju najboljših rešitev. Znamo tudi poiskati in sklepati kompromise takrat, ko je to potrebno. Vse z namenom in ciljem za dobrobit skupnosti, za javni interes in korist občanov.

Spoštovane, spoštovani.

Danes praznujemo praznik občine Mežica in do naslednjega občinskega praznika imamo natanko leto dni časa. Vzemimo si ta čas. Vzemimo si ga največ, kar je mogoče, in ga v polni meri izkoristimo za dobre stvari in dobra dejanja. Za vse tisto, kar bo nas same, naše najbližje in širšo skupnost povezovalo, osrečevalo in osmišljalo. Naj bodo naše misli in dejanja pozitivni, da bomo ob letu osorej na njih ponosni. Prepričan sem, da temu bo tako.

Naj Vas v novem letu, polnem zdravja in sreče, spremljajo tudi pogum, optimizem in vztrajnost. S povezovanjem ter uspešnim sodelovanjem naj postanejo vse poti prave in vsi cilji dosegljivi.

Ob današnjem občinskem prazniku vam iskreno čestitam, želim prijetno praznovanje ter vam kličem – SREČNO MEŽICA!

Mežici

Tudi v lastni pajčevini spomina te velikokrat zaznam,
 čisto majhna si v nežnem objemu meglic,
 a vem, da boš zasijala v vsej svoji veličini,
 že ob prvem prodoru sončnega žarka,
 ker se v tvoji grudi prepletajo večstoletne tradicije
 in ker tod živijo dobri ljudje.

Velikokrat se v mislih znajdem na Jakobovi poti skozi staro mestno jedro,
 in predstavljam si nešteto krat,
 kako bodo kmalu svoje popke odprle češnjeve krošnje,
 da se bodo odžejale čebelice.

Kot čebelice so tod tudi ljudje, delovni in marljivi,
 zato pišejo zgodbe o uspehu.

In kultura cveti,
 ker sposobne roke neumorno spletajo družabne dogodke v splete
 in ustvarjajo nove tradicije za nove generacije.

V zavetju Svete Barbare so rudarji kopali,
 da bi mi tu gradili, živeli, ljubili.

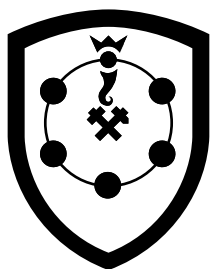
Vedno kadar se razkadi meglica,
 me nežno objame zeleno-modra dolina
 in mestece pod Peco,
 kjer je nekoč kraljeval Matjaž,
 sedaj pa si usodo tu pišemo sami.

V sanjah te vidim jasno - tebe Mežica
 in vse kar je bilo, je in še bo
 in svetiš svetlo, svetleje,
 še nikoli poprej tako.

Ob proslavi praznika Občine Mežica,
 Jana H. Tomaž

OBČINSKI PRAZNIK OBČINE MEŽICA

4. decembra goduje sv. Barbara, zavetnica rudarjev, in naše malo nekdanje rudarsko mesto prav ta dan praznuje svoj občinski praznik. V Narodnem domu so na svečani prireditvi ob tej priložnosti podelili občinska priznanja. Vsem dobitnikom iskreno čestitamo tudi v uredništvu Šumca.

PRIZNANJA S PODROČJA ŠPORTA

Priznanje za športnika leta 2019 v mladinski konkurenci prejme Aljaž Reiter

Od leta 2012, ko je prvič stopil v tekmovalni ring, do leta 2019, je Aljaž Reiter osvojil tri naslove državnega prvaka v katah posamezno in enega ekipno ter dva naslova državnega prvaka v dogovorjenih borbah. Poleg tega je na državnih prvenstvih in turnirjih dosegel še šest drugih in tri tretja mesta v disciplini kata posamezno in ekipno. Leta 2018 se je na Evropskem prvenstvu JKA karateja mlajših in veteranskih kategorij v Kragujevcu v Srbiji uvrstil med 8 najboljših v disciplini kata posamezno. V letu 2019 je dosegel 1. mesto na Evropskem prvenstvu JKA karateja mlajših in veteranskih kategorij na Češkem, na državnem prvenstvu JKA karateja v Celju je bil 2. v kategoriji kumite posamezno in kata posamezno. Poleg tekmovanja je redni udeleženec državnih in mednarodnih karate seminarjev, ki jih vodijo najbolj priznani strokovnjaki s področja karateja. Za omenjene dosežke prejme priznanje za športnika leta 2019 v mladinski konkurenci.

Priznanje za športnika leta 2019 v članski konkurenci podeljujemo Luki Plazniku

Luka Plaznik je član Judo kluba Ravne na Koroškem. V zadnjih letih se posveča disciplini judo kate, kjer v paru z Žanom Gostenčnikom, prav tako iz Judo Kluba Ravne, dosegata zavidljive rezultate. Letos sta nastopila na več tekmovanjih in z vidnimi uspehi prispevala k promociji judo kate in zanimanju zanje tudi na Koroškem. V avgustu sta na državnem prvenstvu ubranila lanski naslov državnih prvakov. Udeležila sta se tudi evropskega prvenstva, kjer se je pomerilo skupno 228 tekmovalcev iz 17 držav. Tekmovanje je potekalo v petih katah. Luka in Žan sta se prvič pomerila v članski kategoriji in osvojila 11. mesto. Na enem najmočnejših tekmovanj v Bruslju sta v članski konkurenci osvojila 13. mesto med 44 tekmovalci. Prvo mesto sta osvojila na odprtem prvenstvu Madžarske in v Crikvenici, peto pa na Ravnah septembra letos. Športnik leta 2019 v članski konkurenci je Luka Plaznik.

Plaketo za življenjsko delo na področju športa prejme Andrej Maze

Andrej Maze se je odbojki zapisal že zelo zgodaj. Še preden se je iz Žerjava preselil v Mežico, je leta 1969 že zaigral za moško člansko ekipo TVD Partizan Mežica. Leta 1971 je z mežiško mladinsko ekipo osvojil šesto mesto na državnem prvenstvu za mladince Jugoslavije v Zagrebu. Naslednja leta je igral v ekipi članskega moštva, ki je nastopala v drugi in prvi slovenski ligi, od leta 1978 pa v drugi zvezni ligi vse do uvrstitve moške ekipe v 1.B jugoslovansko ligo. Leta 1973 je postal sekretar Odbojkerskega kluba Mežica. Delo sekretarja je opravljal zelo dobro in vestno polnih dvajset let. Od leta 1983 dalje je član vodstva Odbojkerskega kluba Mežica, kjer se je izkazal kot sposoben organizator, saj je bil sotvorec vseh velikih uspehov mežiške odbojke v tem obdobju. Vrsto let je tudi predsednik nadzornega odbora Društva za šport in rekreacijo Mežica. Poskusil se je tudi v trenerski vlogi in kot trener ženske mladinske ekipe leta 1972 na republiškem prvenstvu v Mežici z ekipo osvojil 2. mesto, treniral je tudi mladince mežiškega kluba. Opravil je izpit za vaditelja odbojke in sodnika. Močno povezan z odbojko in drugimi športi je rekreacijsko še danes, vrsto let pa je narekoval športni utrip mežiških odbojkerskih ekip, zato mu je bila podeljena plaketo za življenjsko delo na področju športa.

PRIZNANJA ŽUPANA OBČINE MEŽICA

Ob 30. obletnici delovanja priznanje župana prejme CABLEX-M, podjetje za proizvodnjo, trženje in servisiranje elektrotehničnih izdelkov d.o.o.

Nedvoumna resnica je, da je razvoj kraja vedno tesno povezan z usodo gospodarstva, kar še posebej drži za Mežico, ki se je zaradi gospodarske preobrazbe v preteklosti morala soočiti z vzponi in padci gospodarskih subjektov. Za uspešno zgodbo je nujno povezovanje med podjetjem in lokalno skupnostjo, ki sledi skupni viziji in hkrati ustvarja pogoje za kakovostno bivanjsko in zdravo poslovno okolje, saj le takšno zagotavlja atraktivnost in vitalnost kraja. Dokazali smo, da tovrstno sodelovanje živi tudi med CABLEX-om in Občino Mežica. V podjetju smo namreč vedno našli sogovornika pri uresničevanju projektov in naložb za dobrobit kraja. Izjemno veseli in ponosni smo, da se njihova zgodba o uspehu odvija tudi v naši lokalni skupnosti, saj je to dokaz, da je Mežica konkurenčna poslovna lokacija, pa tudi za bivanje atraktiven kraj. CABLEX že vrsto let utripa s krajem, ne samo, da ustvarja nova delovna mesta in s svojim mednarodnim delovanjem zagotavlja prepoznavnost občine v svetu, ampak s profesionalnim poslovnim odnosom in odgovornim odnosom do okolja tudi vedno znova potrjuje, da inovativno, razvojno naravnano, odgovorno in sodobno podjetje, ki se zaveda svojega vpliva na okolico kraja in pomembnosti svoje vloge v njem. Pretekle izkušnje so pokazale, da lahko kljub vsem izzivom, ki jih s seboj prinaša čas, pokončno in smelo vstopamo v naslednjih trideset let našega odličnega sodelovanja in se ob izkušnjah, znanju in tradiciji brez strahu ozremo v našo skupno prihodnost, pri čemer si upam trditi, da bo ta svetla. Ob visokem jubileju je na mestu iskrena zahvala za preteklo odlično sodelovanje z željo, da takšno ostane tudi v prihodnje.

fotografije: Miran Žlebničnik

Priznanje župana Občine Mežica prejme Kulturno društvo moški pevski zbor Mežiški knapi, ob 50-letnici delovanja.

Moški pevski zbor Mežiški knapi letos praznuje zlati jubilej – 50 let uspešnega delovanja in ustvarjanja. V ta čas je vtakano mnogo posameznikov, velik del njihovega življenja, prostega časa in nesebičnega odrekovanja v korist skupnega in ubranega petja. Tako kot je rudarjenje skozi stoletja našemu kraju in okolici vtisnilo neizbrisen pečat, tako na simbolni ravni tudi ime zbora ponazarja tradicijo, ki ji zvesto sledijo. Pred petdesetimi leti so se odločili, da pričnejo druženje ob petju v okviru moškega pevskega zbora »Mežiški knapi« ter tako nadaljujejo z že pregovorno tradicijo zborovskega petja v našem kraju. Vsa ta leta s svojim delovanjem tkejo zlato preprogo, katere preja so zapete pesmi iz njihovega bogatega izbora; od ljudskih, narečnih, do borbenih, veselih ali žalostnih, odvisno od dogodka in namena. Tako tvorno sooblikujejo kulturno dogajanje v naši občini in tudi širše, za kar smo jim neizmerno hvaležni in upravičeno ponosni.

PRIZNANJA ZLATI GRB

Rudolfu Novaku je bil za njegov bistven prispevek k bogatitvi kulturno-umetniškega življenja v občini Mežica podeljen zlati grb občine.

Rudolf Novak – Rudi se je v Mežico na Perg priselil kot otrok na božič 1960 in ostal. Rudi živi in dela na Pergu še danes, v zavetju svojega doma je ustvaril poseben kotiček, v katerem neguje ljubezen do lesa in do umetnosti rezbarjenja in kiparjenja. Njegova mladostna želja, da bi po končani osnovni šoli v Mežici odšel študirati na Umetnostno akademijo, se ni uresničila, zato se je izučil za slikopleskarja, a do svoje upokojitve leta 2007 delal pri Rudniku Mežica. Njegova že v otroštvu vznikla želja po ustvarjanju pa je z leti rasla, z voljo do učenja je postal uspešen umetnik samouk, katerega roke lahko oživijo prav vsak še tako neuporaben kos lesa. Rezbarjenje ga spremlja celo življenje, prve figurice so nastajale že v zgodnjih otroških letih. Preizkusil je številne tehnike in podlage, prevzelo ga je tudi kiparjenje. Njegova domača zbirka umetnin je osupljiva. Vsak stvaritev skriva svojo zgodbo. Aktivno deluje tudi v več društvih – z njimi se udeležuje kiparsko-slikarskih kolonij in razstav doma in v tujini. Njegova dela so prepotovala pol sveta. Poleg številnih zahval, priznanj in nagrad pa je Rudi v letošnjem letu na 17. mednarodnem simpoziju forma viva v Makolah prejel plaketo za NAJ KIPARSKO DELO 2019. Danes poznan in uveljavljen umetnik se rad spomni svoje prve razstave v mežiškem gasilskem domu leta 1975. Ponosen je tudi na svoje samostojne razstave ob 50-letnici v Štiblcu, ob 60-letnici na Prevaljah v Grošljevi galeriji, razstave na gradu Sevnica. Njegova dela najdete na Marholčah, kjer je opremil kapelico s kipi in dvema reliefoma, v kapelici na Peci je izdelal like dveh svetnikov in križ na oltarju. Za Planinsko društvo Mežica je izdelal kip kralja Matjaža po prvotni podobi. Pripravljen pa ima tudi križ za obnovitev Pernatovega znamenja na Gmajni. Rudolf Novak – Rudi je s svojimi umetninami ponesel ime Mežice v številne kraje in mesta po Sloveniji in svetu.

Zlati grb Občine Mežica gre v roke Marjanu Kovačiču, za dolgoletno požrtvovalno delo na področju gasilstva in zaščite pred požari.

Marjan Kovačič se je z gasilstvom srečal že v osnovni šoli, gasilcem se je pridružil leta 1983, gasilstvu in prostovoljnemu delu je zvest že 36 let. V svojem dolgoletnem stažu je Marjan aktivno deloval že kot mladinec, predvsem na področju gasilskih športnih iger, kjer je z ekipo dosegel celo naziv državnega prvaka. Poleg dela v društvu se je venomer izobraževal na področju preventive in požarov v objektih in gozdovih, podeljen mu je bil čin VIŠJI GASILSKI ČASTNIK II.st.. Zaradi velike širine znanja in veliko zagnanosti je lahko znanje prenašal na ostale gasilce, predvsem na mlade. Leta 1996 je bil izvoljen za poveljnika društva, to nalogo je opravljal 12 let. V njegovem mandatu poveljnika se je močno zavzemal za izobraževanje gasilcev, za varnost občanov v Mežici, je pobudnik za preventivo pred požari, pobudnik rednih pregledov oz. obhodov gozdov in objektov v Mežici. Prav tako na njegovo pobudo se vsako leto izvajajo redne požarne vaje v domačih podjetjih, v naravi in na okoliških kmetijah. V letih delovanja je aktivno delal na obnovi gasilske opreme in modernizaciji voznega parka. Aktivno je sodeloval tudi pri prvi večji obnovi mežiškega gasilskega doma. Za svoje delo je bil Marjan tudi večkrat odlikovan s strani Gasilske zveze Slovenije. Največje priznanje pa je prejel leta 2002 – priznanje za HRABROST, ko je iz požara v stanovanjskem objektu s sotovarišem v zadnjem trenutku rešil človeško življenje, pri čemer je žrtvoval svoje.

Zlati grb Občine Mežica prejme Frizerstvo Tasič, za njihovo 80-letno ustvarjalno delo na področju frizerstva v Mežici.

Začetki Frizerstva Tasič segajo v leto 1939, ko je Jože Tasič v najeti garaži gospodarskega posloja pri Vivodu odprl svoj prvi salon v Mežici in si z ženo Marijo v istem posloju uredil dom. Po koncu druge svetovne vojne je bil ta salon rezerviran samo za ženske, moški brivsko-frizerski salon pa je zaživel v najeti leseni frizerski delavnici, ki je stala za lipo pred gostilno Tof. V juniju leta 1961 je v hudem neurju potok Šumc poplaval in s seboj odnesel oba lokala. Tasičevi so se morali preseliti v nedokončano novogradnjo na Trgu svobode in na tej lokaciji so postavili frizerski salon, ki deluje še danes. Ob očetu, ki je poslovno in finančno vodil celotno dejavnost, sta se vsak po svoje razvijala v vrhunska frizerja hči Marija in sin Ciril. Marijo je oče še zelo mlado postavil za vodjo ženskega frizerstva. Ciril se je pod okriljem domačega salona pridno izobraževal in pogumno prakticiral sodobne načine striženja. Bil je eden prvih frizerjev v nekdanji Jugoslaviji, ki je znal ženske lase postriči 'na gobico', slovel pa je tudi po, v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja izredno popularnem »afrolooku« za ženske in »bundesliga« frizuri za moške. Ko je leta 1980 Jože obrtno dejavnost in salon prepustil sinu Cirilu sta vzporedno nastali dve frizerski zgodbi. Hči Marija je odprla svoj lokal v domači hiši na Podjunski v Mežici. Pri delu se ji je kot pomočnik pridružil sin Bojan, ki je prevzel obrtno dejavnost in skupaj z ženo Andrejo odprl lasten zelo cenjen frizerski salon pri Brančurniku na Prevaljah. Sin Ciril je z ženo Marjeto nadaljeval z delom v bivšem očetovem salonu. Frizerske obrti se je izučil tudi eden od njegovih treh sinov, Metod, ki se je kasneje posvetil vrhunskemu kreativnemu frizerstvu. V Slovenj Gradcu je odprl svoj frizerski salon, hkrati pa je vrsto let delal kot kreativni vodja Brivsko frizerskega podjetja Lassana, svoje kreacije predstavlja na nastopih širom po Evropi. Dokaz, da je družini veselje do oblikovanja las očitno zapisano v genih, je Metodov sin Luka, ki je tudi frizer. Zgodba o ljubezni do poklica, družinski tradiciji, štirih generacijah talentov in 80 let dolgi zvestobi kraju, je vredna visoke nagrade Zlatega grba Občine Mežica. Družinama Tasič in Jurgec ob visokem jubileju iskrena hvala, ker so ostali zvesti družinski tradiciji in ohranili ter razvili frizersko obrt v našem kraju in širše.

Mežiškemu trškemu jedru priznanje Turistične zveze Slovenije

»Mežici, staremu rudarskemu naselju, je uspelo ohraniti živost in socialno povezanost. K temu pripomore načrtno urejanje več funkcionalnih jeder v sodobne in povezovalne prostore, kot so Kulturni dom s športnimi in zunanjimi prireditvenimi prostori, nova tržnica in park pri občinski stavbi. V jedru zavzema pomembno mesto tudi kompleks stare osnovne šole, kjer je okolica kot javni park urejena tako za potrebe šole kot tudi za domačine, kar predstavlja zanimiv pristop k urejanju starih jeder. Vse ureditve odlikujejo sodobne arhitekturne rešitve, ki se z uporabo lokalnih in ekološko sprejemljivih materialov dobro vključujejo v dani prostor.«

Tako so opisali mežiško trško jedro na Slovenski turistični zvezi Slovenije (TZS), ob podelitvi priznanja Občini Mežica, ki ga je na osrednji slovesnosti v Grand hotelu Union Ljubljana prevzel župan Dušan Krebel. Občina se je namreč prijavila na razpis TZS, Moja dežela – lepa in gostoljubna, pod častnim pokroviteljstvom predsednika vlade Marjana Šarca.

Trško jedro je v Mežici že od nekdaj glavni prostor za druženje, oživljanje tradicije

trškega dogajanja, predvsem pa idealno za iskrena bežna srečanja tukaj živečih, ki hitijo po opravkih v centru mesta. V želji ohraniti to tradicijo je Občina Mežica v zadnjih štirih letih v trško jedro vložila skoraj 400.000 eurov. V okviru projekta »Ureditev nove tržnice ob vili« v okviru skupnih projektov LAS 2014-2020 je v letu 2018 zrasel nov osrednji trški prostor v centru mežiškega jedra, ki ga je oblikoval znani arhitekt Uroš Reiter. Vrednost investicije je znašala 154.700 eur. Z ure-

ditvijo nove tržnice v Mežici smo želeli vzpostaviti osnovne pogoje za trženje lokalnih pridelkov in proizvodov v mestu in s tem spodbuditi razvoj ponudbe in povpraševanja po lokalnih proizvodih in storitvah za večjo trajnostno lokalno samooskrbo ter za boljši ekonomski položaj. Želja je bila tudi oživiti dogajanja v srcu Mežice – nova tržnica sedaj omogoča druženje naših občanov in občanek na novi turistični točki. Na notranji strani tržnice smo namreč poleg nove oglasne

deske uredili tudi novo turistično obvestilno tablo (LCD televizor), ki je nadomestil obstoječe obvestilne table, ki smo jih odstranili. V istem letu smo uresnili tudi vizijo ureditve celotnega prostora okoli nove tržnice, tako smo v sklopu »Celovite preno-ve mestnega jedra – Faza II (okolica tržnice)« uredili zahodni obcestni prostor od angleške vile, tržnice, stavbe pošte, avtobusne postaje vse do občinske upravne stavbe v skupni izmeri cca. 2236 m². Predmet projekta v vrednosti 185.118 eur je bila zunanja ureditev trškega prostora na tem območju, ki zajema ureditev tlakov, zazelenitev, razsvetlavo, ureditev dodatnih parkirišč ter umestitev urbane opreme. Celotno podobo smo nadgradili še z novimi talnimi označbami okoli trškega jedra, s katerimi smo zagotovili občanom pri-

jaznejšo izrabo skupnih javnih površin. Sicer pa je nova ureditev omenjenih površin zaokrožila podobo ožjega trškega jedra, ki se je začelo obnavljati že v letu 2016, ko smo obnovili celotno površino fontane na platoju pred občinsko stavbo, ki z osrednjim kipom »Spomenikom rudarjev« priča o bogati rudarski dediščini mesta Mežica in nam je še posebej v ponos. V okviru omenjene obnove smo preuredili tudi dotrajane betonske kaskade, na katere smo postavili lične hiške, ki v času sejmov in drugega dogajanja služijo kot prodajna okenca. Zamenjali smo tudi strešno kritino na glavni občinski stavbi. S to novo ureditvijo je plato na Trgu svobode postal prelepa vstopna točka v urbano trško jedro. V želji ohranjanja čisto in ljudem prijazno okolje smo na plato pred občino na-

mestili postajo za polnjenje električnih vozil ter v uporabo predali novo postajo za izposajo električnih mestnih koles. Sprehod po trškem jedru je z novimi pridobitvami postal prijaznejši, varnejši, predvsem pa smo uresnili glavni cilj, oživitev trškega jedra, ki je z novo stavbo tržnice postal srce mestnega življa mežiškega trškega jedra.

S podelitvijo priznanj najbolj urejenim in gostoljubnim krajem v okviru tekmovanja Moja dežela – lepa in gostoljubna 2019 so se zaključili Dnevi slovenskega turizma, osrednji turistični dogodek v Sloveniji.

»Tekmovanje, ki poteka že od leta 1991 in je bilo tokrat že osemindvajsetič, je zastavljeno zelo širokopotezno, saj v njem sodelujejo večja,

srednja in manjša mesta, turistični, zdraviliški in izletniški kraji, mestna, trška in vaška jedra, kampi in glampingi, mladinska prenočišča, tematske poti in Petrolova prodajna mesta. Zaradi tako široke zasnove tekmovanja lahko neskromno povem, da se je tudi zaradi tega tekmovanja in seveda vseh sodelujočih v njem turistična ponudba v Sloveniji občutno

izboljšala.« je med drugim dejal Pavle Hevka, predsednik Turistične zveze Slovenije, ob tem pa pohvalil še odlično delo številnih prostovoljcev v turističnih društvih in zvezah po vsej Sloveniji, ki leta in leta brez plačila prispevajo svoj delež k rasti in razvoju slovenskega turizma.

Letos se je sicer na državno tekmovanje akcije Moja

dežela – lepa in gostoljubna uvrstilo 90 mest in krajev, 18 kampov in glampingov, sedem mladinskih prenočišč, 28 tematskih poti in Petrolovi bencinski servisi, med dobitniki prestižnih priznanj pa je po letu 2015 ponovno tudi trško jedro Občine Mežica.

Služba za gospodarstvo
Jana Horvat Tomaž

Virtualna svečka

www.komunala-mezica.si

Vse dni v letu bi se morali zavedati, da ni pomembna količina sveč, ki jih prižigamo na grobovih. Spominu na pokojne se lahko poklonimo tudi drugače. Pomislimo, kaj lahko sami storimo za zmanjševanje odpadkov, prižgimo svečko iz naravnih materialov, ki jih je mogoče popolnoma in enostavneje reciklirati, prižgimo svečko ali dve manj, položimo na grob kakšen predmet, ki nas spominja na pokojnika, postojmo v spomin minuto dalj kot običajno, pogovorimo se v mislih z našimi najdražjimi ...

Naredili smo pomemben korak naprej, na pokopališču Mirje smo opazili, da je bilo letos ob Dnevu spomina na mrtve manj odpadnih sveč kot prejšnja leta.

Ker se trudimo, da bi se poraba nagrobnih sveč še zmanjšala, lahko v ta namen na naši spletni strani www.komunala-mezica.si prižgete tudi virtualno svečko.

Zavedajmo se, da nam svojcev nobena materialna stvar ne povrne, lahko pa s svojim ravnanjem vplivamo na to, da bodo imeli naši potomci možnost preživetja.

Ureditev Športnega parka Mežica

Občina Mežica je v letošnjem letu nadaljevala z obnovo Športnega parka Mežica. Izvedli smo vsa zemeljska dela, ki so bila potrebna za ureditev atletske steze vključno z ureditvijo odvodnjavanja ter delov za izvedbo skoka v daljino, met diska in krogle. Pripravljena je tudi podlaga za položitev travnega tepiha ob nogometnem igrišču.

Na novo smo uredili zaščitno mrežo za golom, lokacijo hišic za igralce in delegate, postavljena je nizka ograja pred tribuno za gledalce in nova visoka mreža okoli celotnega športnega parka. V letošnjem letu smo vse površine na športnem parku, ki niso bile urejene, preplastili z asfaltom, na nekaterih smo posejali travo oz. bomo položili travni tepih. Torej nimamo več makadamskih površin, kar

je zelo pomembno za naše okolje.

Pomembna pridobitev na Športnem parku je tudi ureditev LED razsvetljave nogometnega stadiona in atletske steze, ki bo omogočala večjo uporabnost športnih površin skozi vse leto.

Vrednost celotne investicije v letošnjem letu je znašala 449.776 € in je bila sofinancirana v vrednosti 386.757 € s strani države ter iz donacij-

skih sredstev.

V naslednjem letu imamo željo preplastiti atletske steze z zaključnim slojem Polytan ter urediti tribune za gledalce.

Najpomembnejše je, da bomo na urejene športne površine privabili čim več uporabnikov ter jim tako približali zdrav, športen način življenja.

Služba za gospodarstvo
Mateja Mešnjak

JAVNO STRANIŠČE tudi v Občini Mežica

19. november je svetovni dan stranišča, ki ga obeležujemo po vsem svetu. V ta namen Društvo za kronično vnetno črevesno bolezen izvaja akcijo Naj javno stranišče.

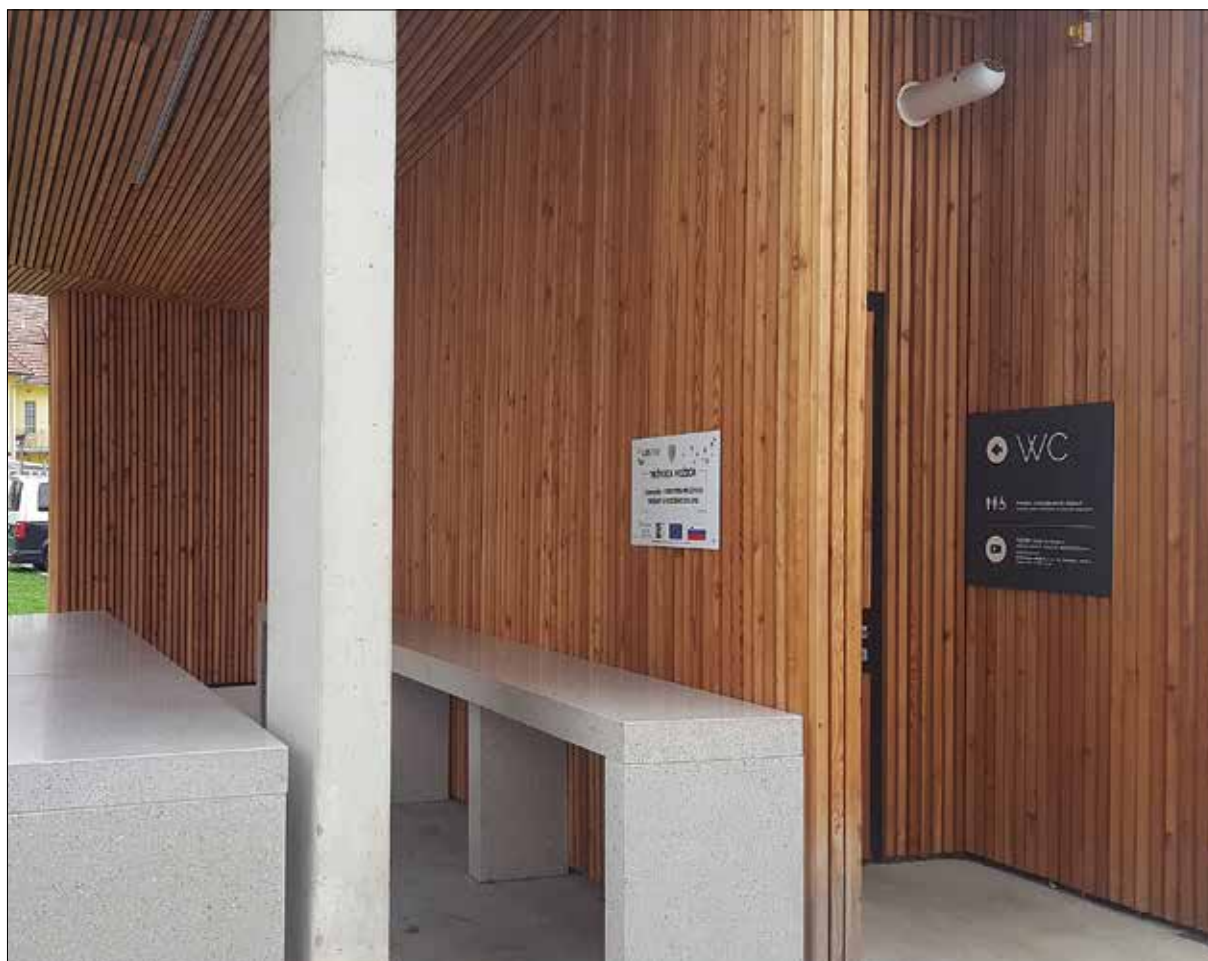
Akcija je namenjena osveščanju javnosti o pomenu in urejenosti stranišč in informiranju članov ter nečlanov društva, kje v obiskanih občinah in na benčinskih črpalkah ob avtocestah v Sloveniji imajo možnost dostopa do javnega stranišča.

V Občini Mežica smo v letu 2018 uredili javno stranišče na novi tržnici ter s tem sodelovali pri ocenjevanju ter v akciji Naj javno stranišče 2019.

Sklepna prireditev, katere se je udeležil župan Dušan Krebel je bila v petek,

22. 11. 2019, v Gledališču Koper. S strani Društva za kronično vnetno črevesno bolezen smo dobili priznanje za lepo na novo urejeno javno stranišče v Občini Mežica.

Služba za gospodarstvo
Mateja Mešnjak

Popis in odčitavanje vodomera za pitno vodo

Količino porabljene vode merimo z merilno napravo-vodomerom v kubičnih metrih (m³) in je osnova za obračun vodarine. Stranka lahko mesečno javlja količino porabljene vode na brezplačno telefonsko številko 080-11-48 ali na elektronski naslov zora@jkg-log.si od 24. do 28 v mesecu.

Primer odčitka vodomera 297 m³

V primeru, da stranka stanje ne javi, obračunavamo mesečno akontacijo oz. polletno

povprečje. Enkrat v letu vodomera popiše popisovalec komunalnega podjetja. Na osnovi popisa se oblikuje poračun akontacije.

Uporabniki lahko s pomočjo vodomera kontrolirajo količino dejansko porabljene vode ter tesnost internih vodovodnih instalacij. Priporočljivo je, da uporabniki občasno sami kontrolirajo stanje vodomera,

saj se pogosto zgodi, da se pojavi okvara na internem-hišnem vodovodu, ki povzroči nekontrolirano iztekanje vode. Zaradi večje porabe se posledično znatno poveča tudi račun za porabljeno pitno vodo. Takrat, ko je interna – hišna vodna instalacija brezhibna, morajo vsi indikatorji na vodomera mirovati.

Uroš Vrčkovnik

Možnost sodobnejšega poslovanja občanov z Upravno enoto Ravne na Koroškem – vlaganje elektronskih vlog

S tem prispevkom želimo občane seznaniti z možnostjo vlaganja elektronskih vlog za urejanje različnih storitev pri upravni enoti ter jih spodbuditi k takšnemu načinu poslovanja z upravno enoto, saj se bodo lahko tudi na ta način izognili čakanju na svojo storitev pred uradniškimi okenci.

Občani lahko tovrstne vloge vlagajo z različnih področij, kot so: vloge za gradbeno in uporabno dovoljenje,

za ponudbe kmetijskih zemljišč, odobritev pravnih poslov v zvezi s kmetijskimi zemljišči, za prijavo in odjavo

prebivališča, za pridobitev izpiska iz matičnega registra o rojstvu, potrjevanje podpore volivcev, vloge

za enotno dovoljenje za prebivanje in delo itd..

Navedene elektronske vloge so dostopne na državnem portalu e-Uprava, in sicer na naslovu: <https://e-uprava.gov.si/podrocja/vloge.html> ter vsebujejo ustrezen elektronski obrazec, informacijo o ustanovi, ki lahko prejme vlogo, morebitnem plačilu upravnih in drugih taks ter ostalih stroškov in morebitnih

zahtevanih prilogah. Glede na vsebino posameznega obrazca najpogosteje potrebujete EMŠO, davčno številko in naslov prebivališča, lahko pa tudi številko osebne izkaznice ali potnega lista, številko prometnega dovoljenja, številko plačilne oz. kreditne kartice, datum veljavnosti plačilne oz. kreditne kartice, matično ali davčno številko podjetja, številko mobilnega telefona, naslov varnega

poštnega predala idr..

Natančnejša predstavitev postopka za oddajo elektronske vloge pa je na omenjenem portalu, v okviru t. i. pomočnika za uporabnike, objavljena na naslovu: <https://e-uprava.gov.si/pomoc-kontakt/pomoc-pri-uporabi/pomocnik-pri-vlogah.html>

Vlasta Božnik,
načelnica

Priložnost za pridobitev novih znanj na področju računalništva in digitalne pismenosti

Digitalne rešitve ZA izzive podeželja je projekt sodelovanja LAS, v katerem smo se povezale štiri lokalne akcijske skupine z različnih območij Slovenije. Projekt je sofinanciran s strani Evropske unije iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republike Slovenije, v okviru Programa razvoja podeželja 2014 – 2020.

Projekt je namenjen dvigu računalniške in digitalne pismenosti različnih ciljnih skupin na območju LAS Mežiške doline. Projekt traja od meseca septembra 2018, zaključil pa se bo meseca maja 2021. Z izvajanjem brezplačnih računalniških izobraževanj smo pričeli v mesecu januarju letos. Do sedaj je svoje znanje na področju računalništva

in digitalne pismenosti pridobilo oziroma nadgradilo že več kot 40 skupin zadovoljnih udeležencev.

Če si tudi vi želite pridobiti oziroma nadgraditi vaše znanje s področja računalništva in digitalne pismenosti, vas vabimo, da se vključite v BREZPLAČNA izobraževanja, saj jih izvajamo v vseh krajih

Mežiške doline. Za več informacij smo vam na voljo na telefonski številki: 02 82 17 860 ali na elektronskem naslovu: info@las-md.si.

Več o projektu si lahko preberete na spletni strani www.las-md.si

A.L.P. Peca, d.o.o.
Vodilni partner
LAS Mežiške doline

Stopi korak naprej in se vključi v program

SOCIALNE AKTIVACIJE

Socialna aktivacija je pilotni projekt Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki je v letu 2017 nastal kot odziv na posledice gospodarske krize, s katero se je dvignilo število dolgotrajno brezposelnih oseb. Kljub izboljšanju gospodarske slike, se danes še vedno srečujemo z ranljivimi skupinami in posamezniki, ki so težje zaposljivi, izgubljajo svoja delovna znanja in kompetence ter imajo številne socialne in zdravstvene težave. Ti posamezniki pa se med drugim soočajo s socialno revščino in izključenostjo.

Projekt Socialna aktivacija, ki ga sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz sredstev Evropskega socialnega sklada, vzpostavlja model 16 regijskih mobilnih enot po celotni Sloveniji, v okviru katerih deluje 48 koordinatorjev socialne aktivacije, ki zagotavljajo podporo pri obravnavi posameznika, vključenega v sistem socialne aktivacije. Regijska mobilna enota za Koroško ima prostore na Meškovi ulici

21 v Slovenj Gradcu, kjer so zaposlene tri koordinatorke socialne aktivacije. Dodatno se na podlagi javnih razpisov financirajo tudi projekti socialne aktivacije, kjer izbrani izvajalci z vsebino nudijo podporo in opolnomočenje ciljne skupine za približevanje trgu dela.

Ciljna skupina projekta socialne aktivacije so dolgotrajni prejemniki denarne socialne pomoči, ki so zaradi različnih

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD

razlogov začasno nezaposljive osebe, druge neaktivne osebe, ki ne prejemajo denarne socialne pomoči, ter ženske iz drugih kulturnih okolij in romske ženske.

Projekt pomembno prispeva k izboljšanju socialne problematike v naši regiji, saj se skozi njega aktivno rešuje socialne problematike posameznikov, veliko pozornosti pa se namenja tudi informiranju, motivaciji in podpori za opolnomočenje ter dvig različnih funkcionalnih in delovnih kompetenc, socialne mreže, stikov in pridobivanje novih spretnosti in znanj. Cilj je doseči reaktivacijo in integracijo posameznikov v družbene sisteme ter jih ponovno vključiti na trg dela. Kot kažejo mnogi dosedanja primeri dobre prakse, je to mogoče doseči s celovitim pristopom, ki ga je potrebno umestiti v kontekst delovanja

že obstoječih socialnih služb. Osebe vključene v programe izvajalcev pridobijo konkretne praktične izkušnje za trg dela, ki jih lahko osvojijo tekom usposabljanja pri delodajalcih v samem delovnem procesu pod vodstvom mentorja. Na ta način potencialni delodajalci spoznajo, da imajo brezposelne osebe na zavodu za zaposlovanje ogromno znanj, a morda le premalo izkušenj ali možnosti, da le-te pokažejo. Delodajalec z vključitvijo v projekt socialne aktivacije pridobi možnost, da svoj potencialni bodoči kader nauči potrebnih znanj in si s tem zagotovi delavca, ki ga potrebuje.

Vključevanje v projekte Socialne aktivacije poteka preko enotne vstopne točke na Centru za socialno delo ter Uradu za delo. Obe organizaciji sodelujeta s koordinatorji socialne aktivacije. Pilotni projekt Socialne aktivacije, ki traja do leta 2022, se bo po zaključku sofinanciranja umestil v sistem socialno varstvenih storitev in programov v reorganizirano mrežo centrov za socialno delo.

Na Koroškem projekt izvaja Slokva, zavod za razvoj neizkoriščenih potencialov so. p, in sicer za obdobje od 2019 do 2022, ko se projekt

zaključi. V tem obdobju bo izvajalec izvedel pet ponovitev 6-mesečnih programov na dveh lokacijah, v Slovenj Gradcu in v Radljah ob Dravi. V Slovenj Gradec se lahko vključijo kandidati iz občine Mislinja, Slovenj Gradec, Ravne na Koroškem, Prevalje, Mežica in Črna na Koroškem. V Radlje ob Dravi pa se lahko vključijo kandidati iz občine Dravograd, Muta, Vuzenica, Ribnica na Pohorju, Radlje ob Dravi in Podvelka.

Projektne aktivnosti sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz sredstev Evropskega socialnega sklada

GEOPARK KARAVANKE

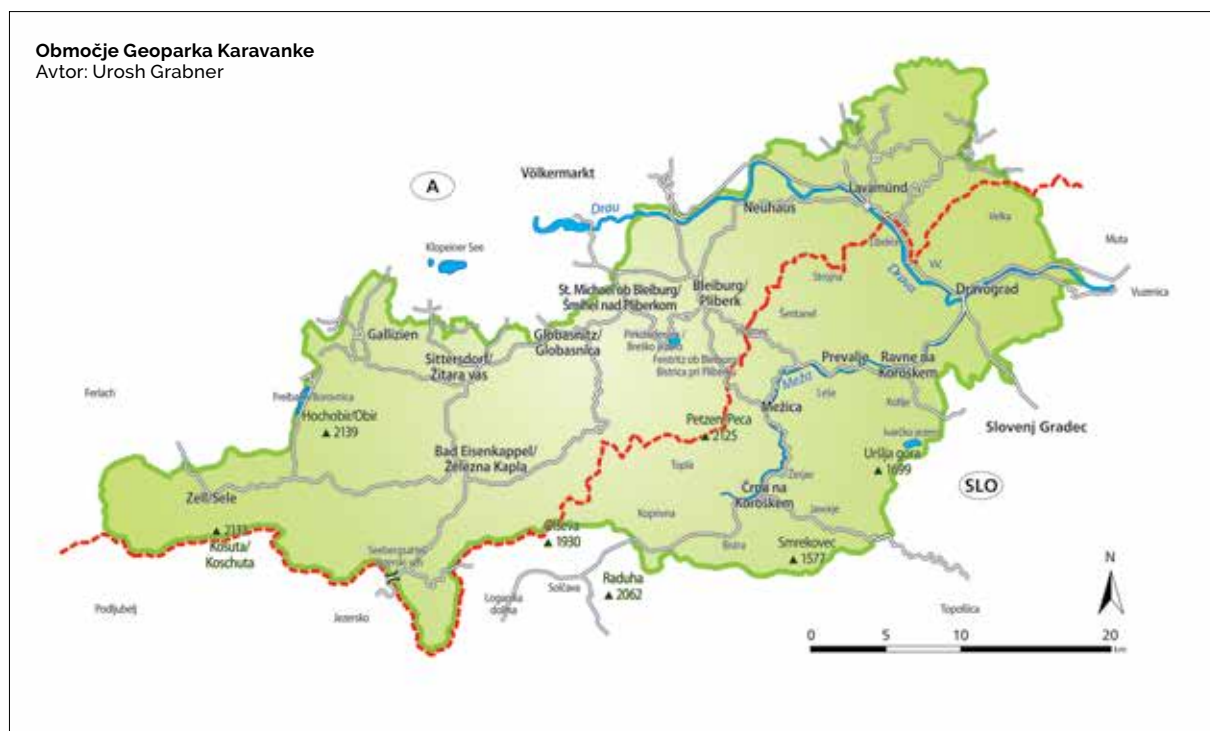
z letom 2020 Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje

UNESCO Globalni Geopark Karavanke je čezmejni geopark, ki vključuje območje 14 občin, od katerih se jih 9 nahaja na avstrijski in 5 na slovenski strani, med njimi je tudi Občina Mežica.

Geopark Karavanke je trenutno organiziran kot čezmejna delovna skupnost, ki je nadgradnja prve čezmejne delovne skupnosti imenovane Dežela pod Peco – Petzenland, ustanovljene leta 2004, ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo. V dobrem desetletju

se je slednja vsebinsko, teritorialno in organizacijsko okrepila ter od leta 2013 deluje kot čezmejna Delovna skupnost Geopark Karavanke (v nadaljevanju DS Geopark Karavanke), ki je do danes edino medobčinsko združenje takšne vrste med Slovenijo in Avstrijo.

Sodelovanje med institucijami na obmejnem območju, sploh med občinami, je pomembno za razvoj regije in s tem za izboljšanje kakovosti življenja prebivalcev na obeh straneh meje. Vendar pa v čezmejnem sodelovanju pogosto nastanejo ovire, ki so predvsem posledica različ-

nih nacionalnih zakonodaj oz. različnih predpisov.

DS Geopark Karavanke deluje v obliki delovne skupnosti (ARGE = Arbeitsgemeinschaft). Gre za pravno-formalno obliko, ki jo dopušča avstrijska zakonodaja, a so se članice že ob sami vzpostavitvi zavedale šibkosti in izkazovale težnjo po tem, da najdejo ustrežnejšo rešitev. Po preverjanju številnih primerov dobrih praks in možnih oblik, se je kot najprimernejše izkazalo EZTS – Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje. Gre za sodobno in pri nas še manj poznano pravno-formalno obliko, ki pa je – kot že ime samo pove – namenjena ravno sodelovanju, kot poteka v Geoparku Karavanke.

Da bi olajšali čezmejno sodelovanje in s tem okre-

pili gospodarski, socialni in teritorialni razvoj obmejnih regij, je Evropska unija že leta 2006 ustvarila pravni instrument imenovan Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje (EZTS), ki omogoča izvajanje skupnih razvojnih projektov, izmenjavo strokovnega znanja in boljše usklajevanje prostorskega načrtovanja, predvsem pa enake možnosti za institucije na obeh straneh meje. Trenutno je v Evropi 71 takšnih združenj, ki delujejo na različnih področjih delovanja, vse od turizma, prometnih tem ... EZTS na špansko-francoski meji pa vodi celo bolnišnico. V Sloveniji so do sedaj registrirana tri takšna združenja na slovensko-madžarski meji in eno na slovensko-italijanski meji, medtem ko sta v Avstriji zgolj dve, in sicer na avstrijsko-italijanski meji.

Proces preoblikovanja DS Geopark Karavanke se je formalno začel pred tremi leti, v okviru Interreg SI-AT projekta EUfutuR. V vodenem procesu so aktivno sodelovale občine kot bodoče članice, pristojni organi Dežele Koroške in Republike Slovenije, zunanji strokovnjaki ter projektna ekipa EUfutuR (DS Geopark Karavanke, RRA Koroška – regionalna razvojna agencija za Koroško, Zavod RS za varstvo narave in društvo Kulturni dom Pliberk). V prvi polovici letošnjega leta je vseh 14 občin na svojih občinskih svetih obravnavalo in sprejelo odločitev, da delovno skupnost preoblikujejo EZTS ter pristojnima (nacionalnemu in deželnemu) organoma v juniju tudi uradno oddalo svoje vloge za odobritev sodelovanja pri ustanovitvi, članstvo in konvencije Evropskega združenja

za teritorialno sodelovanje Geopark Karavanke. Deželna vlada Koroške in Vlada Republike Slovenije sta vloge obravnavali in izdali odločbe, s katerimi soglašajo z vzpostavitvijo EZTS, tako da načrtujemo, da bo Geopark Karavanke v leto 2020 vstopil kot EZTS. EZTS Geopark Karavanke/Karawanken bo tako prvi EZTS na slovensko-avstrijski meji in hkrati tudi

prvi EZTS z uradnim sedežem v Avstriji.

Ključne prednosti, ki se jih nadejamo od EZTS so olajšano čezmejno sodelovanje, potencial za pridobivanje t. i. strateških projektov v naslednjem programskem obdobju ter ohranjanje statusa »najboljšega primera čezmejnega sodelovanja

med občinami« v obmejnem območju Slovenija-Avstrija. Hkrati pa pričakujemo razširitev sodelovanja tudi na področja, kjer je zdaj čezmejno sodelovanje šibko, ali pa ga sploh ni (kot npr. sodelovanje na področju prometa in mobilnosti).

**Gerald Hartmann,
Primož Vodovnik,
in Darja Komar**

PRAVNI NASVET

Sem tudi jaz žrtev trpinčenja na delovnem mestu? Mobing, trpinčenje na delovnem mestu, šikaniranje! Kaj je to?

Zadnje čase pogosto slišimo besedo mobing, a marsikdo pravzaprav njenega pomena ne pozna. Slišati je bilo tudi, da so na Ministrstvu za izobraževanje znanost in šport v zadnjem času dajali odpovedi zaradi mobinga, a dejanska stanja so ponavadi premalo razjasnjena, da bi si lahko dobro razložili kaj to sploh pomeni, kdaj lahko neko dejanje smatramo kot mobing in kaj lahko ob teh dogodkih kot žrtev mobinga sploh storimo.

Za začetek pa menim, da je pomembno, da ločimo pojme mobing, trpinčenje in šikaniranje na delovnem mestu. V Zakonu o delovnih razmerjih (ZDR-1) srečujemo pojem trpinčenja na delovnem mestu, medtem ko je v kazenskem pravu kot kaznivo dejanje opredeljeno šikaniranje na delovnem mestu (KZ-1). Pojma mobing v nobenem izmed omenjenih zakonov ni, pač pa se v praksi

GLEDE NA VELJAVNO ZAKONODAJO PA JE ZANIMIVO, DA SE TRENUTNO V PRAKSI POGOSTO UPORABLJA IZRAZ MOBING, KATEREGA ZAKONODAJA POSEBEJ SPLOH NE DEFINIRA, MEDTEM KO SE IZRAZA TRPINČENJE IN ŠIKANIRANJE NE UPORABLJATA TOLIKO, NE GLEDE NA TO, DA STA ZAKONSKO DOLOČENA.

izraz mobing posplošeno uporablja kot sopomenka (čeprav to ni) za nasilje, trpinčenje, šikaniranje, nadlegovanje, itd..

Laično pogosto menimo, da imajo izrazi povsem enak pomen, a temu ni tako. Predvsem je veliko razlag za pojem mobing, razlage pa so različne glede na to, iz katere stroke prihaja strokovnjak, ki daje razlago. Kot najbolj razumljiva in najbolj splošna razlaga mobinga se pogosto omenja definicija psihologa Heinza Leymanna, ki je povezana v nadaljevanju.

MOBING

Pri mobingu gre vsebinsko za moteno komunikacijo pri delu, ki je zaznamovana s spori med sodelavci, napadena oseba je v sporu v

podrejenem položaju. Žrtev mobinga je lahko tudi nadrejena oseba, saj nadrejenost v delovnopravnem pomenu ne izključuje podrejenosti v konfliktnem odnosu. Pri mobingu mora biti podana sistematičnost ravnanj, ki trajajo dalj časa.

Glavni namen ravnanj v mobingu je izločitev prizadete osebe iz delovnega okolja.

TRPINČENJE NA DELOVNEM MESTU

Za razliko od mobinga je trpinčenje na delovnem mestu nekoliko ožji pojem, ki se z mobingom prekriva, vendar ne v celoti. O trpinčenju na delovnem mestu lahko govorimo tudi, kadar ni vnaprej podan določen namen povzročitelja. Prav tako pa je termin »trpinčenje

na delovnem mestu« (za razliko od mobinga) predviden v 7.členu Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1). Zakon trpinčenje definira kot vsako ponavljajoče se ali sistematično, graje vredno ali očitno negativno in žaljivo ravnanje ali vedenje, usmerjeno proti posameznim delavcem na delovnem mestu ali v zvezi z delom.

Pri trpinčenju gre za napad na osebno dostojanstvo in varnost delavca, pri čemer pa ravnanje ni nujno povezano z osebnimi okoliščinami. Dodatno je treba poudariti, da je lahko trpinčen tudi nadrejeni od svojih podrejenih.

ŠIKANIRANJE NA DELOVNEM MESTU

Tretji pojem, ki ga je treba

jasno ločiti od gornjih dveh, je šikaniranje, ki je del kazenskopravne ureditve. Pojem šikaniranje je opredeljen v 197. členu Kazenskega zakonika (KZ-1). Obsega spolno nadlegovanje, psihično nasilje, trpinčenje in neenakomerno obravnavanje na delovnem mestu ali v zvezi z delom, ki povzroči drugemu ponižanje ali prestrašenost. Za šikaniranje zadostuje enkratno dejanje, pomembno pa je, da je prišlo do prestrašenosti oškodovanca in ponižanja. V kolikor pa tovrstno ravnanje privede do psihičnih, psihosomatskih ali fizičnih obolenj ali zmanjšanja delovne storilnosti zaposlenega, pa je dejanje še strožje sankcionirano. Tako pri temeljni obliki kaznivega dejanja kot tudi pri kvalificirani obliki le-tega, pa je za storitev kaznivega dejanja predvidena zaporna kazen.

V kolikor se sprašujemo, ali je določeno ravnanje mobing ali trpinčenje, je najprej potrebno ugotoviti, ali gre za sistematično in dalj časa trajajoče ravnanje. Ta pogoj pri svoji obravnavi najprej preveri tudi sodišče, saj je to najpomembnejši prepoznavni znak teh dveh ravnanj.

Poleg očitnih ravnanj, kot so nedostojno ravnanje, zmerjanje in podobno, pa je lahko za mobing označena tudi situacija, kjer delavec

nima zagotovljenega dela in komunikacije.

Razlaga trpinčenja skozi oči delovnopравnih sodnikov

Pri opredeljevanju oblik ravnanj, ki predstavljajo trpinčenje, je treba upoštevati tudi dosedanje sodno prakso, ki se v zadnjih letih intenzivno oblikuje. Poleg očitnih in tipičnih ravnanj trpinčenja (denimo ponavljajoče se kričanje, žaljivo zmerjanje in poniževanje) so se kot trpinčenje opredelila tudi nekatera druga dejanja, kot v primerih:

- Višje delovno in socialno sodišče RS je v eni od zadev (Pdp 810/2012) razsodilo, da je šlo za trpinčenje, ko je delodajalec razporedil zaposlenega na drugo delovno mesto, ob tem pa odredil, naj ga ves čas spremlja varnostnik.
- V drugi zadevi (Sodba Pdp 1448/2010) je sodišče ocenilo, da je šlo za trpinčenje v primeru, ko delodajalec delavcu (svetovalec uprave) ni zagotovil dela, poleg tega pa so ga nadrejeni sodelavci ignorirali in mu niso omogočili komunikacije z upravo. Delavec se je zaradi ravnanja delodajalca počutil nesposobnega, prezrtega in razvrednotenega, kar je pri delavcu povzročilo razvoj depresivno-anksiozne motnje. Sodni izvedenec je ugo-

tovil, da je delavec utrpel hude duševne bolečine, ki so privedle tudi do zmanjšanja življenjskih aktivnosti, na podlagi česar pa mu je bila prisojena tudi odškodnina.

Sodišča pa so se nadalje tudi jasno opredelila do ravnanj, ko je denimo sodelavec grdo govoril o drugem zaposlenem, ga žalil zaradi načina hoje in debelosti ter vanj metal žogice iz lepila, da v takšnem primeru ne gre za trpinčenje.

Prav tako ne gre za trpinčenje, če je delodajalec z nekoliko povišanim glasom opozoril na nepravilen odnos delavca do dela. Sodišče vedno poudari, da mora biti podano sistematično in dalj časa trajajoče ravnanje, katero mora biti storjeno na način, ki je žaljiv in graje vreden.

Primer kaznivega dejanja šikaniranja na delovnem mestu:

Sodišče je kot nazorno obrazložilo primer šikaniranja s Sodbo Pdp 92/2017, ko je odločilo, da je tožnik izvajal psihično nasilje nad podrejenim delavcem s tem, ko mu je s povzdignjenim glasom in pred sodelavci očital nesposobnost, da ga je povozil čes in mu ni pustil do besede, niti ga ni pustil iz pisarne, čeprav ga je podrejeni za to prosil z obrazložitvijo, da je zelo vznemirjen.

To ravnanje tožnika je tudi po stališču pritožbenega sodišča treba opredeliti kot psihično nasilje, ki je ena od izvršitvenih oblik šikaniranja na delovnem mestu, saj je tožnik s takšnim odnosom do podrejenega, ki je zaradi svoje žaljivosti in posmehljivosti povsem neprimeren v smislu komunikacije med nadrejenim in podrejenim delavcem (obenem pa tudi ponižujoč). Tožnikovo šikaniranje na delovnem mestu je pri podrejenem povzročilo ponižanje in prestrašenost, zato so bili v zvezi s tem ravnanjem tožnika izpolnjeni vsi znaki kaznivega dejanja po 197. členu KZ-1.

Kaj storiti, če ste žrtev trpinčenja ali šikaniranja na delovnem mestu?

Zakon o delovnih razmerjih (prvi odstavek 47. člena ZDR-1) delodajalcu jasno nalaga, da mora sprejeti ustrezne ukrepe za zaščito delavcev pred spolnim in drugim nadlegovanjem ali pred trpinčenjem na delovnem mestu. Tako mora biti delodajalec pozoren na dogajanja, ki tako ali drugače kažejo na prisotnost trpinčenja med sodelavci. Vendar kljub doslednemu nadzoru vseeno lahko prihaja do trpinčenja. Takrat pa je priporočljivo, da upoštevate naslednja navodila. V primeru, da ste sami žrtev trpinčenja, o tem najprej obvestite pristojno osebo pri delodajalcu. Poleg

obvestila začnite tudi z beleženjem dogodkov. V dnevniku poskušajte natančno zabeležiti potek dogodkov, kajti dnevnik ima lahko ključno vlogo kot dokazno gradivo. Dnevnik naj vsebuje naslednje podatke: kdaj in kako je prišlo do napada, kdo je povzročitelj, kakšni so bili vaši občutki ob napadu ter kakšne so bile posledice. Zabeležite tudi, koga ste obvestili o napadu, in morebitne očitke. O napadih, ki povzročajo hude občutke, obvestite osebnega zdravnika in mu zaupajte čim več podatkov o vašem počutju in zdravstvenem stanju, ki so nastali zaradi napada, saj tudi zdravnik lahko nastopi kot priča v dokaznem postopku.

Brez zgoraj navedene dokumentacije je namreč izjemno težavno dokazovati trpinčenje na delovnem mestu, povsem enako beleženje pa je priporočljivo tudi za dokazovanje šikaniranja v kazenskem postopku.

V vsakem primeru ste ravno vi tisti, ki morate prepoznati, da se izvaja neko nedovoljeno ravnanje, nanj opozoriti in se primerno zaščititi. Res zakonodaja ureja določena ravnanja in jih prepoveduje, ampak v kolikor na ravnanja nihče ne opozori, ravnanj okolica sama ne prepozna in pomoč posamezniku ni mogoča.

Janja Podričnik,
odvetnica

15 let Društva invalidov Mežica

Veliko jih je, ki jim je življenje odtegnilo del tistega, kar je najpomembnejše pri vsakem posamezniku – zdravje. Ljudje se tega ne zavedamo, dokler zdravja ne izgubimo. Niti pomislimo ne, kaj vse nam lahko taka izguba vzame in za kaj nas lahko prikrajša. Invalidi se vsakodnevno spopadajo z različnimi ovirami, ki jim otežujejo že tako težek vsakdan.

Invalidi so številčno močna skupina ljudi, ki v svetu, pa tudi pri nas, še narašča. Invalidnost je težava, ki je pogojna možnost vsakega izmed nas, zato invalidi ne bi smeli biti odvisni od posebne dobrosrčnosti in obzirnosti »neinvalidov«, da bi lahko kar se da enakopravno sodelovali v družbi.

Invalidi v Mežici so se prvič začeli organizirati in povezovati leta 1969 z namenom, da si zagotovijo pravice in enake možnosti v družbi. Invalidi so se povezali v takratno Medobčinsko društvo telesnih invalidov, v kateri je bila tudi Podružnica Ravne. V ustanovljeni podružnici so invalide takratnih krajevnih skupnosti (Mežica, Črna na Koroškem, Prevalje, Ravne na Koroškem) povezovala poverjeništa.

V Mežici je bil 3.10.1969 prvi ustanovni sestanek in izvoljen prvi krajevni odbor.

Predsednik je bil Avgust Štehar, ki je bil predsednik do leta 1975. Do leta 1977 je funkcijo predsednika imel Franc Dorič, Franc Jesih od 1977 do 1979, ko je funkcijo prevzel Feliks Gavez. Kot predsednik je vložil veliko dela in truda ter zelo uspešno vodil najprej krajevni odbor od leta 1985 pa Podružnico invalidov Mežica v krovni organizaciji DI Mežiške doline. Invalide je vodil 19 let, vse do 1998, ko je zaradi bolezni funkcijo predsednika predal tedanjemu podpredsedniku Vinku Strgarju, ki je to funkcijo opravljal do leta 2004.

Zaradi nesoglasij in nestrižnosti z vodenjem DIMD so se delegati Podružnice invalidov Mežica odločili, da ustanovijo svoje društvo – Društvo invalidov Mežica. S pridobljeno podporo občinskih organov smo pričeli s pripravo ustanovnih aktov in 28. 4. 2004 je bila ustanovna skupščina, kjer

je bila izglasovana ustanovitev DRUŠTVA INVALIDOV MEŽICA.

Z dobrim delom in programi je DI Mežica 13. 10. 2004 zaprosilo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, da mu dodeli status invalidske organizacije in 15. 2. 2005 je Ministrstvo izdalo odločbo za podelitev statusa in društvo so vpisali v register invalidskih organizacij.

19. 10. 2005 pa smo razvili tudi nov prapor društva. Botra prapora sta TAB Tovarna akumulatorski baterij in MPI Reciklaža.

V društvu se izvajajo programi, ki so namenjeni delovnim invalidom, socialno šibkim, težko gibljivim in ostarelim.

V društvu skrbimo za rekreacijo (pikado in balinanje). V mesecu februarju smo gostitelji pikado turnirja.

Udeležujejo se ga invalidska društva Ruš, Velenja, Mislinje, Mute, Radelj, Vuze-nice, Dravograda. Prav tako pa se tudi mi udeležujemo njihovih tekmovanj.

V okviru društva deluje ročnodelski krožek DIMKE. Njihova dejavnost je močno prisotna v kraju, saj sodelujejo na več prireditvah v kraju, pri tehniških dnevih na OŠ Mežica, prirejajo razstave svojih izdelkov, za veliko noč in ob božično-novoletnih praznikih pa obišejo svoje člane v domovih starostnikov na Prevaljah, v Črnečah in Slovenj Gradcu. Trenutno je v domovih 12 naših članov. Ob visokih okroglih jubilejih

se naših članov spomnimo s čestitko – 80 let, za 90 in več let pa z obiskom na domu. V letošnjem letu so Dimke začele delovati tudi kot skupina za samopomoč, ki jo prav tako vodi Katja Peruzzi.

V društvu deluje tudi komisija, ki skrbi za čim več aktivnosti na področju izletništva. Izleti so predvsem po Sloveniji, nekaj pa tudi v sosednje države (Italija, Hrvaška). Vsako leto organiziramo srečanje članov (piknik), kjer vključimo čim več težko pokretnih in bolnih članov.

Namen vseh teh dejavnosti je vzpodbujanje ustvarjalnosti in kreativnosti

invalidov, zadovoljevanje njihovih potreb, ohranjanje psihofizičnih sposobnosti in ohranjanje zdravja. Vse te dejavnosti omogočajo aktivno vključevanje v življenje in delo na vseh področjih družbenega življenja, pri čemer je pomembno tudi družabništvo.

S pozornostjo jim poskušamo popestriti njihov vsakdan, jim pregnati občutek osamljenosti in zapuščenosti. Želimo jim omogočiti, da preživijo kakšen dan malo drugače, v družbi, da se sprostijo, poklepetajo, obudijo spomine, skratka, da se imajo lepo.

Društvo invalidov Mežica

Aktivnosti Šole zdravja v drugi polovici leta

Člani skupine Šola zdravja smo kar delovni. Poleg vsakodnevne telovadbe tam na trati ob petju ptic in rogoviljenju vran smo bili še marsikje prisotni. Vseslovensko srečanje telovadnih skupin poteka junija in letos je bilo prvič namesto v Piranu v Velenju. To je za nas dosti bližje, a vonja morja ni bilo, čeprav imajo lepo jezero in grad, ki je tudi vreden ogleda. Deset naših se je udeležilo tega srečanja, vozila pa sta neustrašna Krista in Dolf.

Pa smo pri hribih. Mežico obdaja dvanajst hribov in pred leti je skupina pohodnikov napisala knjižico o vseh teh vrhovih. Pa se je letos spomnila, mislim da Tatjana iz medgeneracijskega centra, da bi med poletjem osvojili

vseh teh dvanajst vrhov. Mi telovadci smo bili takoj za to. Enkrat več drugič malo manj se nas je udeležilo teh pohodov. Tam nekje na sredi poti nas je čakalo pravo presenečenje - zložljiva mizica pogrnjena, polna dobrot – tople

kavice, doma pripravljene pogače, buhtelnov, keksov, vode, jabolk. Vse je pripravila Tatjana s pomočjo svojega moža. Vsi ti hribi se imenujejo po bližnjih kmetijah, še delujočih, na primer Hamunov, Šumahov vrh, in tudi po

kmetijah, ki so že opuščene – Štalekarjev hrib, Mučev vrh. So pa tudi taka imena, za katera ne vemo, od kod so, na primer Gorna in Volinjak. Veste, kateri vrh je najvišji? Jaz vem. Kranjčev vrh in sicer je visok 1226 m. Do katerega pa je najtežje prisopihati? Po mojem mnenju je to Pikov vrh zaradi drče tam na gmajni, kjer skale kar grozljivo z obeh strani pritiskajo na pohodnike in je tja do nekdanje Belajeve domačije zoprna hoja. Po drugi strani je bilo pa tako zanimivo, saj smo našli ogromno orjaških dežnikov, po domače marel. Skoraj smo pozabili gledati pod noge, tako smo bili navdušeni nad krasnimi gobami. Naleteli smo tudi na lisičke in kakšnega jurčka. Nikar me ne sprašujte, kje. Naj ostane vsaj tam višje bolj neokrjena narava brez shojenih steza križem kražem.

Ampak to še ni vse. Tudi pri DU organizirajo pohode v okolico Mežice. Enkrat do Potočnika, pa po nekdanji graničarski stezi počez po sredi Gorne, mimo Rehtove kapelice, ki spada med naj-

starejše, če že ni najstarejša v okolici Mežice, do Čepina. Ddrugič smo jo mahnil čez celo Brusnijo do Jelena in se prav lepo imeli. Napokali smo se, da je bilo skoraj preveč. Pohodna skupina se imenuje Martinčki, kar je prav lepo in primerno ime, saj vsak rad posedi na kakšni sončni jasi in si malo oddahne. Bile smo zraven in še bomo.

Šolo zdravja pred ND smo tudi obiskali. Pripravili smo stojnico z zdravimi prigrizki. Bilo je veliko otrok iz vrtca in tudi šolarjev. Medicinske sestre so jim prav nazorno prikazale, koliko sladkorja se skriva v njihovih najljubših sladkarijah. Vsak si je lahko dal izmeriti krvni sladkor, holesterol, maščobe v krvi in mogoče še kaj.

Udeležili smo se seminarja za vaditelje v Slovenj Gradcu, predavanja o osteoartrizi sklepov v Šentjanžu pri Dra Vogradu in na naše malčke in malo večje otročke iz vrtca tudi ne smemo pozabiti. Dva dni smo zjutraj ob osmih z njimi telovadili tam pred

vtcem in se smejali njihovim vragolijam. Bili so tako prisrčni, polni navdušenja in presrečni, če je kateri opazil svojo babico. Napili smo se kavice, pojedli kakšno jabolko in adijo, otroci, čakajo vas druge vsakodneвне aktivnosti.

Smo pa prav veseli, saj smo pridobili novo vaditeljico – Meto – in tudi dve novi telovadki sta se nam pridružili. Tisti pa, ki še oklevate, pridite, lepo vam bo.

Malo se junačijo tudi Črnjani, saj je z nami že trikrat telovadil njihov predstavnik. Upamo, da bodo zbrali skupino in pogum, mi jim bomo z veseljem pomagali pri začetnih težavah.

Leto se bliža koncu in v mislih imam skoraj sveto-pisemske želje: Odpustimo vsem razne zamere, odpustimo sebi naše zablode, spoštujemo vse ljudi, ohranimo mir v srcu in bodimo skromni.

Srečno, srečno vsem!

Jožica Kotnik

9. trgategv mežiškega grozda

»V osrednjem delu starega mestnega jedra na Lentu, pred Hišo Stare trte še danes domuje najstarejša trta na svetu. Žametovka oz. modra kavčina, ki je ena izmed najstarejših udomačenih žlahtnih vinskih sort na Slovenskem, še vedno rodi žlahtne sadove in je s starostjo več kot 400 let vpisana v Guinnessovo knjigo rekordov.«*

Cepič te najstarejše trte je 25. aprila 2008 prejela tudi Občina Mežica; vkoreninjenega je v Mežico osebno prinesel takratni mariborski župan Franc Kangler, slovestnosti pa sta se udeležila še Tone Zafošnik, mestni viničar – magister in skrbnik Stare trte ter Vasja Samec, predstavnik Zavoda za turizem v Mariboru. Skrbnik vsajene trte je že vse od začetka

Štefan Erjavec, ki je po treh letih skrbne nege, 22. oktobra 2011, skupaj z županom Dušanom Kreblom tudi opravil prvo trgategv temnomodrega grozda.

Turistično društvo Mežica je letos 12. oktobra v sodelovanju z Občino Mežica, Komunalo Mežica, ter Štefanom Erjavcem ponovno pripravilo slavnostno trgategv meži-

škega grozda, tokrat (že) 9. zapovrstjo. Kulturni program sta z glasbo popestrila Janez in Matevž Orešnik, obiskovalci pa so poleg grozdja lahko poskusili še pečen kostanj in domači jabolčni mošt.

Darja Komar
fotografije: Miran Prošt

Viri in literatura:
* www.visitmaribor.si
Marjeta Tasič, Zasaditev cepiča tradicionalne Starevinske trte v občini Mežica, Šumc 2008

Martinov koncert

MPS Viharniki

Slovenija je vinorodna dežela, zato ni čudno, da ima martinovanje pri nas že dolgo posebno vlogo. Včasih so na 11. november, ko naj bi škofa Martina iz Toursa pokopali, kmetje sklenili sezono, ocenili svojo letino in naredili načrte za naslednje leto, danes pa je to bolj trenutek za druženje, poskusnjo novega vina in okusne kulinarične dobrote.

Statistika nam ponuja podatek, da v Sloveniji pridelamo od 80 do 90 milijonov litrov vinske kapljice na leto. Da imamo rujno kapljico res radi, smo si jo ponosno "natočili" celo v državno himno. Znani enolog Zdravko Mastnak je v časopisu "Nedeljski dnevnik" 6. novembra, zapisal: "Slovenci se lahko postavimo ob bok

francoskim, italijanskim in španskim pridelovalcem penečih se vin zato, ker smo nekaj posebnega".

Sam je to dokazal že nekajkrat, nedavno v Londonu, od koder se je vrnil z dvema zlatima medaljama. Do sedaj so slovenske penine med več 100 vzorci, osvojile rekordnih 64 odličij, od tega 12 zlatih.

"Upam si trditi, da smo nekakšni "slovenski eksoti", ker smo drugačni, posebni", pojasnjuje Mastnak.

Znano je, da po celi Sloveniji slavimo Martina. Ena taka znamenitost je Martinova pot v Ljubljani, kjer se zbere mnogo pokaševalcev žlahtne kapljice, in še bi lahko naštevali. Važno je le, da ta praznik ne gre v

pozabo, pa čeprav je večkrat "bolj okrogel".

Zato se MPS Viharniki že nekaj let trudijo ohraniti Martinovo tradicijo in tudi letos, v soboto, 9. novembra, so priredili Martinov koncert. Medse so povabili etno skupino Zimski kosci, ki niso novost na glasbeni sceni, so pa skupina, ki popestri dogajanje na odru. Skupino vodi g. Blaž Pavlinec, ki je tudi avtor več besedil, skupaj s člani zasedbe dobesedno "zažigajo" in popeljejo poslušalce do pravega glasbenega užitka.

Da je program nemoteno potekal, je poskrbela ga. Draga Simetinger, ki je

poleg predstavitve pesmi obojih nastopajočih vzdušje še "začinila" s svojimi "vici". Predstavila je pomlajen zbor MPS Viharniki, saj sta se mu pridružila dva nova pevca, kar daje še boljšo kvaliteto zboru. Blaž Pavlinec pa je predstavil občinstvu svoje člane skupine – imensko in po zasedbi instrumentov.

MPS Viharniki pod vodstvom zborovodkinje Mojce Kamnik je zapel 12 pesmi, šest skladb pa so zaigrali in zapeli Zimski kosci.

Povezovalka se je v imenu zboru zahvalila skupini Zimski kosci, da so se odzvali povabilu, in tudi ženam pev-

cev za njihovo nesebično pomoč pri celotni organizaciji ter povabila obiskovalce na druženje v malo dvorano na kapljico rujnega in na prigrizek. Na koncu so nastopajoči zapeli še dve skupni pesmi.

Ljudje bomo še vedno radi pili dobro kapljico, saj je ugotovljeno, da na leto popijemo od 40 do 45 litrov na prebivalca. Zakaj pa ne, če nam ne škodi! Ljudska modrost pravi: "Za soncem Martina pride takoj sneg, zmrzlina, pa čeprav ta dan greje, tri dni se babje leto šteje".

Rozalija Libnik,
DU Mežica

50 let

MPZ Mežiški knapi

Govor na koncertu ob 50-letnici MPZ Mežiški knapi

Spoštovane gostje, spoštovani gosti, dober večer vam želim in hvala, da ste prišli na koncert, s katerim proslavljamo petdesetletnico našega delovanja.

Bilo je leto 1969, takrat, ko so v mežiških rudnikih še kopali svinčevo in cinkovo rudo, podzemlje Pece pa je bilo noč in dan ožarjeno z

jamskimi svetilkami rudarjev. Takrat smo ustanovili moški pevski zbor Mežiški knapi. Minilo je dolgih 50 let. Za zgodovino je to bežen trenutek, za tistega, ki vztraja v zboru od vsega začetka, pa je to dolga, zelo dolga doba.

Kdo bi vedel, koliko prostega časa je bilo vložnega v priprave na mnoge nastope, samostojne koncerte in go-

stovanja po slovenskih krajih, tudi v koroškem zamejstvu. Ni nam žal tega časa, saj to ni samo petje, je tudi druženje s prijatelji in ljubitelji glasbe, glasba pa je nekaj čudovitega. Znani slovenski skladatelj Marij Kogoj je nekoč zapisal: »V naravi ni najti nič lepšega in popolnejšega od glasbe. Ona usmerja človeka v globino njegove duše.« On je to zagotovo vedel.

Meziški knapi pred mežiško šolo, 9. oktober 2019

Ko pa govorim o glasbi, bi ob našem visokem jubileju spregovoril tudi nekaj besed o zgodovini glasbe v Mežici. Prav gotovo so fantje na vasi že v davnih časih prepevali pod vaškimi lipami ali pod okni deklet, a organizirano glasbo so začeli izvajati kasneje. Davnega leta 1900 so mežiški rudarji nako-pali več svinčeve rude kot v sosednjem avstrijskem rudniku Bleiberg. Takrat je rudarska družba Bleiberger Bergwerks Union ali BBU, kamor je spadal tudi naš rudnik, odobrila, da imajo lahko mežiški rudarji svojo rudarsko godbo. V začetku leta 1901 so poslali v Mežico kapelnika Antona Schlossar-

ja, ki je ustanovil godbo in jo vodil kar 27 let. Prihajali so novi rodovi deklet in fantov, vedno bolj glasbeno izobraženih, danes je to velik orkester, imenovan Pihalni orkester rudnika Mežica.

Tudi pevci niso zaostajali. Leta 1907 je Prosvetno izobraževalno društvo Peca ustanovilo prvi mešani pevski zbor v Mežici. Zbor je nastopal večinoma pri cerkvenih obredih, a bil je prvi. Tudi v drugih društvih so peli, a ne tako organizirano. Takratna društva so znala stopiti skupaj z rudarsko godbo in pripraviti celo take koncerte, kot je bil tisti 19. junija 1930, ki ga je prenašal

takratni Radio Ljubljana po vsej Sloveniji. Tak koncert so ponovili leta 1936. Društvo Svoboda in društvo Peca sta ustanovili vsaka svoj tamburaški orkester. V tem času so se že kazali tudi zametki prve glasbene šole v Mežici, poučevali so igranje klavirja in violine, a le kratek čas, saj sta se učitelja odselila. Mežiški oddelek glasbene šole Ravne je bil ustanovljen šele leta 1974.

Po vojni, leta 1946, je delavsko prosvetno društvo Svoboda ustanovilo velik mešani pevski zbor, ki ga je vodil takratni ravnatelj meščanske šole Josip Hergouth. Za njim so

Koncert MePZ iz Globasnice in MPZ Mežiški knapi v Narodnem domu Mežica, 19. november 1972

Mežiški knapi na proslavi dneva Jugoslovanske ljudske Armade, 22. december 1973

Mežiški knapi na 13. pevsekm srečanju Od Pliberka do Traberka, Vorančevi dnevi, 1980

Mežiški knapi v eni izmed uniform leta 2004

Pri Šahmanovem bunkerju z Mojco Kamnik, 2. maj 2019

ga vodili tehnični vodja rudniških geometrov Jože Pratkanar, nato Franc Rizmal in nazadnje profesor Petrun. Zbor je bil kar uspešen, saj je posnel več pesmi za Radio Ljubljana. V tem zboru smo peli mladi fantje in dekleta skupaj s svojimi starši, kar bi bila danes redkost. Zbor je dobil novo vlogo, ko je takratni dirigent rudarske godbe Edo Mauhler, ki je bil tudi režiser, iz rudarske godbe sestavil orkester in skupaj s pevskim zborom leta 1948 na mežiški oder postavil prvo opereto »Tam na gorah«. Takrat pri nas še ni bilo televizije, zato so se ljudje iz cele Mežiške doline z avtobusi vozili v Mežico na ogled operete. Naslednje leto so na oder postavili znano hrvaško opereto Mala Florami. Ogledat si jo je prišel skladatelj in avtor Ivo Tijardović iz Splita, ki kar ni mogel verjeti, da v taki vasi, kot je Mežica takrat bila, uprizarjajo njegovo delo. Sledile so še druge

operete, vse do leta 1965, ko so na oder začeli postavljati komedije. Zbor je nato pel le še občasno in se nazadnje razpusil.

Mladi pevci smo zborovsko petje pogrešali, začeli smo se pogovarjati o novem zboru, jeseni leta 1969 pa smo ga tudi ustanovili. Nastal je pevski zbor Mežiški knapi, ki po petdesetih letih še vedno poje. Naša zgodovina je opisana v brošuri, ki smo jo ob tem jubileju izdali, zato o tem le nekaj besed.

V teh letih je v zboru pelo 73 pevcev in zbor vodilo osem zborovodji, prvi je bil Stanko Golob, za njim Tone Škrjanc, Albin Krajnc, Mojca Kovač, Peter Slanič, Marko Kavtičnik in Metka Dobnik. Danes nas vodi profesorica glasbe Mojca Kamnik.

Kdo bi vedel, koliko nastopov smo imeli na rudarskih prireditvah, glasbenih revijah, samostojnih koncertih, na

gostovanjih po mnogih slovenskih krajih in koroškem zamejstvu. Ostali so lepi spomini. Na dolgoletno rudarjenje v Zgornji Mežiški dolini spominja le še muzej Rudnika Mežica, imenovan Podzemlje Pece, Pihalni orkester rudnika Mežica in moški pevski zbor Mežiški knapi.

Kako dolgo bomo še peli, ne vem. Ves čas si prizadevamo privabiti mlade pevce, a zaman. Tisti, ki imajo res radi glasbo, so že pri pihalnem orkestru, drugi pa raje gledajo v svoje pametne telefone, da ja ne bi česa zamudili. Veliki znanstvenik Albert Einstein je nekoč zapisal: »Bojim se časa, ko bo tehnologija prevladala človečnost.« On tega ni dočakal, a nam se to že dogaja, kam to vodi, ne vem, pustimo času čas.

Prijetno poslušanje vam želim in lep večer.

Marijan Vončina

Poetični večer

Ob treski z Majdo Pajer

Večeri ob treski so se pričeli kot večeri branja poezije in proze pred publiko, med branjem pa so si sledili glasbeni vložki. In do potankosti temu opisu ustreza tudi večer, ki se je zgodil 8. novembra letos v dvorani Gostilne Krebs v Mežici.

Bralci Pater Peruzzi, Majda Pajer, Ajda Vasle

Mešani pevski zbor Rožnik

Za glasbene vložke je poskrbel vedno navdušujoči Mešani pevski zbor Rožnik pod vodstvom Suzane Makič, s flavtistkama solistkama Tajo Jesih in Darjo Miklavžina, za besedni del pa poetesa Majda Pajer iz Velenja. Slednja se je na platnicah svoje zadnje pesniške zbirke Besede mi priprenjaš k srcu (2018) predstavila takole:

»Sem Majda Pajer, rojena 3.6.1967 v Slovenj Gradcu kot Majda Pungertnik. Sem mama štirih otrok: Roka, Metke, Vida in Anike. Poleg službe in skrbi za svojo razseljeno družino ter domačijo pomemben del svojega življenja posvečam besednemu ustvarjanju kot pesnica, pisateljica in tekstopiska.

V svojih pohajkovanjih lahkotnih korakov ubiram stezice, ob katerih rastejo cvetovi misli in besed. Z veseljem si ustvarim šopek, brez bojazni, da bi jih zmanjkalo. Ko se ozrem nazaj, vidim, kako si rastje naglo opomore in za mano že poganjajo mlade bilke, ki tvorijo nove cvetove. Kresni večer ima še posebno moč, saj se v meni prebudi neznana žalost. A čarobnost enkratnega večera zna potolažiti, zato se ne zadržujem predolgo in uspe mi ustvariti nasmeh.«

Z branjem sva sodelovala še člana Društva Literarno gledališče Treska Mežica Peter Peruzzi in Ajda Vasle. Namesto opisa literarnega dela Majde Pajer pa raje dodam še pesem, ki si jo je avtorica izbrala za uvod v prijeten literarni večer:

TREBA JE SANJATI

Treba je sanjati ...
Za hip pustiti včasih svet,
oditi v mislih spet in spet,
se vračati
z drugačnostjo prežet.

Je treba ... sanjati ...
Da rutina časa ti
nasmeha ne zabriše,
da te nekaj izbeza iz tvoje hiše,
nekaj, kar dvigne te od tebe više.

Nekaj moramo imeti,
skrivnosten svet le sami zase,
svoj grad brez vrat za težke čase,
da v boli
skrijemo se vase ...

Majda Pajer

Zapisala **Ajda Vasle**,
fotografije: E. Žagar

Majda Pajer

Vsi sodelujoči

Taja Jesih

17. Barbarin sejem

Člani in članice Turističnega društva Mežica se ob končanem 17. Barbarinem sejmu zahvaljujemo vsem, ki so pripomogli k uspešno izpeljani prireditvi. Posebna zahvala gre našim soorganizatorjem - v sodelovanju s Komunalo Mežica in Občino Mežica smo ponovno poskrbeli za še

en nepozaben sejem. Iskrena hvala članom KD MPZ Mežiški knapi, Renati Ravšer in učencem ter učenkam OŠ Mežica za sooblikovanje kulturnega programa, DJ Borisu in Darku Orlaču za ozvočenje prireditve ter Miranu Žlebniku za prekrasne fotografije. In nenazadnje - hvala vsem

vam obiskovalcem in ponudnikom, ki ste s svojo prisotnostjo popestrili prireditev. Vsem, ki ste kakorkoli doprinesli k prireditvi 17. Barbarin sejem še enkrat iskrena hvala in SREČNO!!!

Darja Komar
fotografije: Miran Žlebnik

VOŠČILNICE, KI JIH POŠILJAMO OB KONCU LETA, OBIČAJNO PRIKAZUJEJO SIMBOLE ZA SREČO – ŠTIRIPERESNO DETELJICO, PRAŠIČKA, PODKEV IN DIMNIKARJA. ZATO JE LOGIČNA IZBIRA, DA SEM ZA TOKRATNO PREDSTAVITEV IZBRALA SVEČANO

DIMNIKARSKO UNIFORMO.

Ko so naši predniki pogruntali, kako vse jim ogenj lahko koristi, se je z njegovo vsestransko uporabo skozi zgodovinski razvoj pričela razvijati tudi dimnikarska dejavnost. Medtem ko sta bili gradnja in vzdrževanje kurilnih naprav v začetku dokaj enostavni opravili, je tehnični napredek zahteval vse več poglobljenega znanja – tako za izgradnjo kot za varno vzdrževanje. Logično nadaljevanje je bil tudi razvoj poklica dimnikar, ki s čiščenjem vseh vrst dimnikov, kurilnih naprav in centralnih kurišč skrbi za varnost pred požari.

Kot za vsak drug poklic so tudi za tega potrebna določena strokovna znanja. Te si bodoči dimnikar pridobi na Srednji gradbeni šoli Maribor.

Po končanem triletnem poklicnem šolanju in po petih letih prakse imajo dimnikarji možnost napredovanja v dimnikarskega mojstra. Na izpitu za mojstrski naziv, sestavljenem iz štirih delov, morajo udeleženci dokazati praktična in strokovno-teoretična znanja, znanja iz pedagogike in andragogike ter znanja, ki so nujno potrebna za vodenje obratovalnice oziroma podjetja.

Izpite za 52 različnih mojstrskih nazivov od leta 2000 dalje razpisuje in opravlja Obrtna zbornica Slovenije. Tak naziv si je v 19 letih pridobilo 2803 mojstrov! Dimnikarskih je trenutno v Sloveniji 44.

S pridobljenim strokovnim znanjem so mojstri vseh poklicev zagotovo v prednosti v primerjavi z ostalimi, saj z mojstrskim nazivom pridobijo srednjo strokovno izobrazbo, kar jim, za razliko od poklicne mature, omogoča nadaljevanje izobraževanja na višjih strokovnih šolah. Lahko so mentorji dijakom

in brez njih podjetje sploh ne more uvajati vajencev. So blagovna znamka, ki na trgu pomeni znak za odličnost ter obenem jamstvo za kakovost storitve. (Prav zaščita potrošnikov pred slabimi izdelki in storitvami je bil tudi eden od razlogov za ponovno uvedbo mojstrskih izpitov!) Mojstri so tudi vzor mladim, ki se šele odločajo o tem, na katerem področju bodo opravljali svoje poklicno poslanstvo. Dejstvo namreč je, da v obrti in podjetništvu primanjkuje usposobljenega kadra, kar predstavlja resen problem, zato se na Obrtno-podjetniški zbornici trudijo, da mojstri s svojim zgledom v lokalnem okolju pomagajo reševati tudi ta problem. Naziv »mojster« pa je nenazadnje tudi stvar prestiža, časti in omogoča članstvo v Klubu mojstrov Slovenije.

Tako, dovolj je predstavitev poklica, čas je, da se posvetimo uniformi. Žal

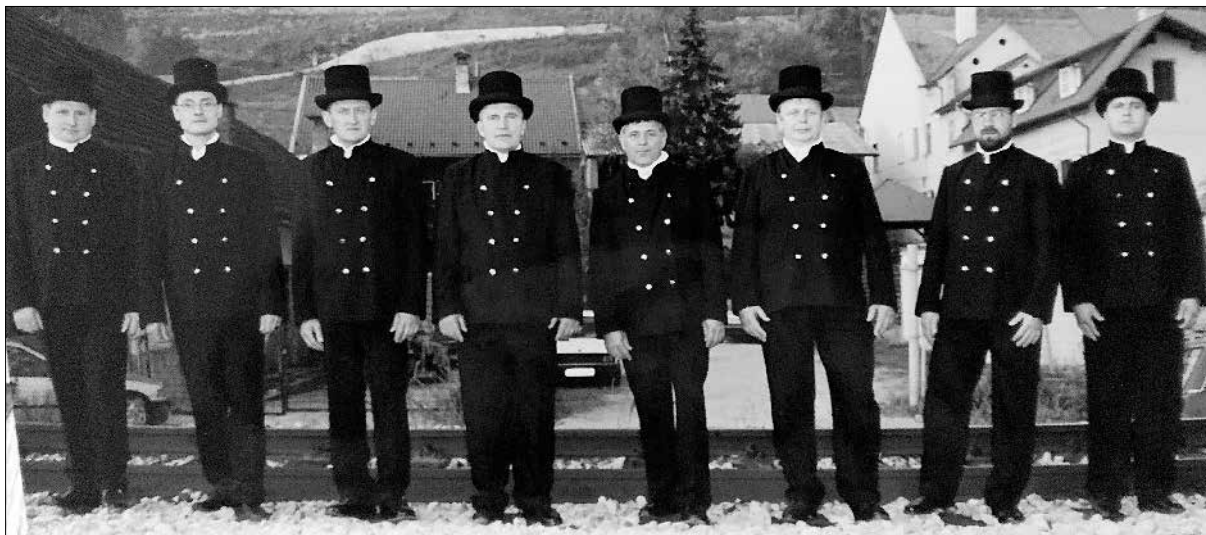
zaenkrat dolgoletna želja, da bi slavnostno dimnikarsko uniformo ter pravila, kdaj in kako jo nositi, opredelili v posebnem pravilniku, še ni bila realizirana.

A po dolgih letih, ko mojstrskih izpitov ni bilo, so si leta 2000 novopečeni dimnikarski mojstri zaželeli, da bi na podelitev diplom prišli v slavnostnih uniformah. Našli so sliko take uniforme iz avstroogrskih časov, našli krojača v Sevnici, ki jim je malce prilagojene uniforme izdelal, ter klobučarja, ki je poskrbel za cilindre. Lahko si predstavljate, kako ponosno je med stosedeminosemdesetimi drugimi mojstri v hotel Slon prikorakala četica osmih dimnikarjev. Še posebej dobro se jim je zdelo, ko se je z njimi želel fotografirati takratni predsednik države, g Kučan, se spominja eden od osmerice, naš sokrajan, Miro Prevorčič.

Njihove uniforme so tako sestavljali:

- črne hlače,
- črn suknjič z ruskim ovratnikom in osmimi zlatimi gumbi,
- na dolgih rokavih suknjiča so zavihki s po dvema zlatima gumboma,
- pod suknjičem je okoli vratu ovita bela rutica,
- črni čevlji,
- bele rokavice (Te se nosijo v rokah, menda so bile pa že nekdanji statusni simbol mojstra. Miro Prevorčič se še spomni nekdanjega mežiškega dimnikarskega mojstra Majdiča, ki je z belimi rokavicami na rokah s prstom potegnil po površini, da je za dimnikarji preveril, če so dobro očistili.),
- črn cilindar pa vse skupaj naredi še bolj slovesno.

Zavetnik dimnikarjev je sv Florijan. Zgodbo o njem smo spoznali že ob predstavitvi gasilske uniforme, zato se tokrat raje posvetimo vražam. Te dimnikarjem pripisujejo posebno moč.

Vraže seveda izvirajo iz dejstva, da dimnikar počisti saje v dimniku, zato ljudje lahko brezskrbno kuhajo in se grejejo.

Če se ogenj, ki predstavlja življenjsko energijo, ne more razgoreti, tudi prebivalci hiše nimajo dovolj življenjske energije. Zato jim *dimnikarjevo delo omogoča, da se osvobodijo negativnih misli ter vsega slabega in umazanega v sebi. Da se simbolno očistijo.*

Če želiš sebi dobro, dimnikarja nikoli ne smeš zavrniti, ko potrka na vrata. Ob srečanju z dimnikarjem se je treba prijeti za gumb, da nam bo to prineslo srečo. No, po drugi varianti je treba po gumbu le podrgniti, kar je meni osebno ljubša varianta – saj nikjer ne piše, kako dolgo je treba potem tisti gumb držati.

Od kod izhaja vraža, da se je treba prijeti za gumb, ni jasno, piše na medmrežju,

med ljudmi pa je razširjena že tako dolgo in močno, da *so se v prinašalce sreče spremenili tudi gumbi – večji, kot je gumb in več luknjic kot ima, večja sreča vas čaka!*

Če pa odpadli gumb slučajno najdete nekje zunaj, na tleh, boste menda dobili novega prijatelja.

No, tudi pri razlagi te vraže, za katero striček Google ne ve izvora, mi je pomagal in me podučil Miro Prevorčič. Zakaj gumb? Zato, seveda, ker je pomemben del oblačila, ker nekaj »drži« (npr. hlače, da ne padejo dol ...). Po njemu znani varianti vraže je pa ob tem, *ko zagledaš dimnikarja, treba prijeti gumb in ga sukati tako dolgo, kakor dolgo dimnikarja vidiš. Če gumb ob vrtenju ne odpade, boš imel veliko srečo.*

Še druga, podobna vraža, ki jo pozna, pravi, da *je za srečo treba podrgniti gumb na dimnikarjevem oblačilu – in ker*

imajo dimnikarska delovna oblačila dandanes namesto gumbov zadrge, si preneka-teri dimnikarji poleg zadrge kar tako prišijejo še gumb, ravno zaradi tega običaja.

Ker dimnikar hodi po strehi in je zato blizu neba, mnogi verjamejo, da je v stiku z božjimi silami.

Da so lahko prišli do dimnika na strehi (beri: bližje nebu in nebeškim silam), so dimnikarji s seboj nosili tudi lestve – *ki so prav tako postale simbol sreče, biti pa morajo postavljene pokonci, da vodijo navzgor, v nebesa.*

Naj zaključim z željo, dragi bralci, da vam dimnikarji za naslednje leto prinesejo veliko sreče. Vi pa poskrbite, da boste na oblačilu vedno imeli prišit čim večji gumb s štirimi luknjicami!

Ida Paradiž

Viri:
M. Komar in S. Kljun, M. Prevorčič in B. Brenčič
svetovni splet

Z NASMEHOM V VESELI DECEMBER

December je, iz našega vrtca pa se sliši glas, glas malih in velikih Snežnih duhcev: »La, la, la, la snežni duhci, la, la, la, la snežni duhci, la, la, la, la snežni duhci, pričaramo nasmeh vam na obraz«, pod vodstvom vzgojiteljice Tanje Kralj.

V vrtcu je vsak dan veselo, še posebej čarobno, veselo in razigrano pa je mesecu decembru. Takrat v vrtec povabimo starše, babice in dedke in skupaj z njimi telovadimo, ustvarjamo, pečemo piškote, pijemo čaj in se družimo. V teh dneh v vrtcu še posebej diši, diši po vonju cimeta in čaja in po piškotih, mafnih in drugih dobrotah. Vsi ustvarjamo, od najmlajših do najstarejših in ponosno raznašamo voščila.

December pa je tudi čas, ko z veseljem odpremo svoja vrata in k nam povabimo različne goste, s katerimi skupaj ustvarjamo in doživimo malce drugačne izkušnje, zaradi katerih smo bogatejši.

Počaščeni smo bili, da je letos skupaj z otroki vzgojiteljice Štefke in Vlaste ustvarjal minérale mežiški umetnik Janez Grauf. Obiskala nas je operna pevka Tamara Kranjec in najmlajšim otrokom iz vrtca pričarala Zimsko rajanje. Malce starejši pa so uživali v pravljичni jogi s Katjo Kotnik Prosenjak.

Ker se radi družimo, smo bili zelo veseli obiska uporabnikov CUDV-ja s papirnatim gledališčem Kamišibaj. Ponosno so nam predstavili svoje zgodbe, mi pa smo jim z veseljem prisluhli.

Navdušeni in ponosni smo, da bomo imeli letos tudi čisto pravi božični koncert v izvedbi flavtistke Vesne Kovačec ter, da nas bodo obiskali vselej razigrani in veseli Zimski kosci.

Med nas pa vsako leto povabimo tudi naše upokoženke, naše učiteljice, svetovalke in bivše sodelavke. Ta dan je za nas vse še posebej čaroben!

In tako kot pravi Ajda Hovnik Plešej v pravljici Snežni duhci: »Svet je lepši z nasmeški, narisanimi na obrazih malih in velikih otrok. Vsak dan moraš nekemu podariti nasmeh«, nasmehe podarjamo tudi mi!

Nasmeh nič ne stane, vendar čudežno deluje. Obogati tistega, komur je namenjen, in ne osiromaši tistega, ki ga poklanja. Zablesti kot sončni žarek, a spomin nanj OSTANE ZA VEDNO!

Veliko nasmejanih dni v letu 2020 Vam želimo OTROCI IN KOLEKTIV VRTCA MEŽICA.

Romana Šepul,
pomočnica ravnatelja vrtca pri OŠ Mežica

ZDRAV MALČEK

Otroci so z vzgojiteljicama Evo in Natašo v mesecu novembru spoznavali svoje telo, se posvečali skrbi za zdravje sebe in drugih ter pokušali različno zdravo hrano. Ob vseh pestrih dejavnostih, ki smo jih izvedli v vrtcu, pa smo se podali raziskovati še širše okolje.

Ugotavljali smo, od kod dobimo kruh za zajtrk ter domače mleko in jajca, ki sta pogosto na našem zdravem jedilniku. Najprej smo obiskali pekarno Rednak, kjer nam je prijazna lastnica Renata razkazala prostore pekarnice in nam ponudila slastne domače piškote. Naslednji dan nas je obiskala v vrtcu, kjer smo skupaj spekli piškote iz samih zdravih sestavin (banane, oreščki in ovseni kosmiči). Čeprav so bili nekoliko drugačni kot običajni, so jih otroci vseeno z zanimanjem pokušali.

Na megleno novembrsko jutro smo se skupaj z dedki odpravili še do kmetije Kajžar. Lastnica kmetije, ga. Milka, nam je pokazala hlev in domače živali, skupaj smo ugotovili, da nam mleko dajejo krave in da jajca izvalijo čisto prave kokoši. Pripravila nam je tudi odlično pogostitev: domače kravje mleko, kruh, salame in mi smo se z veseljem okrepčali ter pokušili vse njihove izdelke. Tako kot otroci, so bili tudi dedki nad obiskom kmetije navdušeni. Zelo smo veseli, da so nas lepo sprejeli

tako v pekarni Rednak kot tudi na kmetiji Kajžar, in se jim ob tem najlepše zahvaljujemo. Da pa zdaj zares znamo poskrbeti za svoje zdravje, je pripomogla tudi mama Sara. Pokazala nam je, kako si pravilno umijemo roke, in povedala, kako in s čim si lahko pomagamo, da bomo ostali zdravi. Veliko vlogo pri tem ima gibanje, ki pa mu bomo namenili še več pozornosti na zabavnem skupnem srečanju s starši v telovadnici.

Eva Zapečnik

15. NOVEMBER

Dan slovenske hrane

Dan slovenske hrane obeležujemo od leta 2012 vsak tretji petek v novembru. Glavni namen obeležitve je podpora slovenskim pridelovalcem in predelovalcem hrane, spodbujanje lokalne samooskrbe s kakovostno hrano iz lokalnega okolja, predvsem pa skrb za ohranitev našega zelenega planeta.

Zakaj lokalno pridelana hrana?

- Je sezonsko dostopnejša, sadje in zelenjava imata več vitaminov in posledično višjo hranilno vrednost.
- Zaradi bližine proizvodnje se zanjo lahko uporablja manj aditivov, kot so na primer konzervansi in barvila, taka živila pa so tudi prepoznavna po bogatem in tradicionalnem okusu.
- Z naročanjem živil od lokalnih pridelovalcev/predelovalcev posredno pripomoremo tudi k zmanjšanju sproščanja toplogrednih plinov zaradi krajših transportnih poti in zagotavljamo trajnostno rabo površin, namenjenih pridelavi hrane.
- Z izbiro lokalne hrane ohranjamo delovna mesta na podeželju in dvigamo stopnjo samooskrbe s kakovostno, lokalno pridelano hrano ter tako izboljšujemo prehransko varnost prebivalstva.

V OKVIRU DNEVA SLOVENSKE HRANE POTEKA TUDI PROJEKT TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK, V KATEREGA SO VKLJUČENI SLOVENSKI VRTCI, OSNOVNE ŠOLE TER DRUGE INSTITUCIJE OZ. JAVNI ZAVODI.

Tradicionalni slovenski zajtrk

Projekt Tradicionalni slovenski zajtrk je osrednji dogodek dneva slovenske hrane, ki so ga v vrtcih in osnovnih šolah v sedanji obliki in na nacionalni ravni oz. vseslovenskem obsegu prvič izvedli leta 2011.

Že prej pa so ga na pobudo Čebelarke zveze Slovenije izvajali v mnogih vzgojno-izobraževalnih zavodih. Projekt je z leti prerasel v vseslovenski dogodek, ki zaživi vsak tretji petek v novembru in se iz osnovnih šol širi tudi v različne druge ustanove.

S projektom se posebej osredotočamo na otroke – šolajočo se mladino, pa tudi širšo javnost; jih izobražujemo, obveščamo in ozaveščamo o pomenu zajtrka, pomenu in prednostih lokalne oziroma slovenske hrane, pomenu kmetijstva in čebelarstva za pridelavo hrane ter njenem vplivu na okolje, o pravilnem ravnanju z odpadki, ki nastajajo pri vsakodnevnih dejavnostih in racionalnem ravnanju z embalažo.

Učence smo pozvali k razmisleku, kako se vse boj kopiči odpadna embalaža in kako lahko vsak od nas prispeva k bolj zdravi in zeleni prihodnosti. Zato je bil tudi ta zajtrk sestavljen iz živil, ki niso bila v plastični embalaži. Z zajtrkom brez plastike je bila izražena želja po ohranjanju narave.

Tudi letos sta nam kuharici v šolski kuhinji pripravili Tradicionalni slovenski zajtrk, ki je bil sestavljen iz: mleka s kmetije Lešnik, rženega kruha s kmetije Krevh, masla s kmetije Lešnik, medu s kmetije Kajžar in jabolk od Pitusa.

Pomen zajtrka v prehrani

Zelo pomembno je začeti dan z zajtrkom, ki telo oskrbi s potrebno energijo in

hranilnimi snovmi. Ko zajtrkujemo, se zviša raven glukoze v krvi, to pa ugodno vpliva na delovanje celega telesa. Redno uživanje zajtrka ima pozitivne učinke na zdravje: izboljšata se kakovost in količina dnevno zaužite hrane, zmanjša pa se tudi tveganje pomanjkanja nekaterih vitaminov in mineralov.

Tisti, ki opuščajo zajtrk, navadno uživajo manj kakovostno prehrano, ki je revna z vlakninami in bogata z maščobami. Možgani za svoje delo prav tako potrebujejo energijo. Zajtrkovanje tako pozitivno vpliva tudi na naše učenje, saj se izboljša logično sklepanje, reševanje problemov, pozornost ter spomin. Vsi omenjeni učinki so odvisni tudi od količine in vrste živil, ki sestavljajo zajtrk.

Raziskave tudi kažejo, da se tisti, ki zjutraj redno zajtrkujejo, bolj redno in zdravo prehranjujejo preko celega dne in lažje vzdržujejo priporočeno telesno težo. Raziskovalci so ugotovili pozitivne učinke na zdravje že pri uživanju zajtrka 4 do 5 krat na teden.

Nina Pratnekar,
vodja prehrane na OŠ Mežica

PRAVICA PRAVIC JE BITI OTROK

Otroci so z vzgojiteljicama Evo in Natašo v mesecu novembru spoznavali svoje telo, se posvečali skrbi za zdravje sebe in drugih ter pokušali različno zdravo hrano. Ob vseh pestrih dejavnostih, ki smo jih izvedli v vrtcu, pa smo se podali raziskovati še širše okolje.

Vsako leto imajo otroci svoj teden. Točno tako; ne samo en dan, kot vsi drugi, ampak kar veeees teden.

Letošnji je bil še posebno pomemben, saj je bil posvečen pravicam otrok. In o teh smo se veliko pogovarjali. Odrasli

resnično veliko pričakujemo od otrok. Pričakujemo njihovo uspešnost v šoli in pri vseh dejavnostih, v katerih sode-

lujejo. Velikokrat jim rečemo, da so domače naloge in učne njihova dolžnost. Kaj pa njihove pravice?

Teden otroka smo obeležili tudi na naši šoli, predvsem z učenci od 1. do 5. razreda. To pomeni, da smo ta teden seveda morali v šolo, a pouk je potekal malo drugače. Vključili smo različne aktivnosti, ki popestrile naš vsakdan. Poleg Menjalnice igrač, knjig in družabnih iger ter obiska gasilcev smo imeli tudi razredni kino, podaljšan odmor, igralno urico, več plesa in gibanja,

glasbene želje, risali smo s kreda, obiskali knjižnico v ND, izvajali poskuse, izpolnjevali majhna srčna dejanja, razmišljali o prihodnosti in o naših pravicah in dolžnostih, bili v računalniški učilnici, poslušali zgodbe ... Teden je bil pester, razgiban in sproščen!

In zakaj so bile ravno pravice otrok osrednja tema letošnjega Tedna otroka, ki je potekal od 7. 10. – 13. 10. 2019?

Mineva namreč 30 let, odkar je generalna skupščina

Združenih narodov sprejela Konvencijo o otrokovih pravicah. Ta ozavešča, kako pomembno je, da ima vsak otrok varno otroštvo.

Pravica pravic je biti otrok, je zapisal pesnik Tone Pavček. Njegova pesem Naše pravice pa je bila letošnja poslanica Tedna otroka.

Pravica pravic je pravica živeti, biti otrok, za srečo rojen, tata in mamu ob sebi imeti in jima padati veselo v objem.

...

Polonca Bivšek

Naravoslovni dan

PO ZNANJE NA KMETIJO

V mesecu oktobru, malo pred jesenskimi počitnicami, smo imeli prvošolčki naravoslovni dan z naslovom »Po znanje na kmetijo«.

Že zjutraj smo se odpravili proti kmetiji »Lekš«. Tam nas je čakala ga. Ajda Vasle, ki je naš Naravoslovni dan pravzaprav organizirala. Preden smo se odpravili naprej proti kmetiji Reht, so nas tukaj prijazno pogostili s čajem, vodo, sladkarijami ... Ko so se otroci odžejali in malo »nasladkali«, smo šli pod vodstvom ga. Ajde naprej do naslednje kmetije. Vodička nam je ves čas razlagala zanimivosti o živalih ter naravi. Ko smo prišli do druge kmetije, do Rehta, smo si morali obuti posebne »obujke« – škornje iz polivinila, da nismo v hlev prinesli kakšne okužbe, zaradi katere bi lahko krave zbolele. Priskrbela nam jih je seveda ga. Ajda, ki jih tudi uporablja pri svojem poklicnem delu veterinarke. Gospodar Simon Peter nam je razkazal hlev, kjer je bilo 24 krav. Peljal nas je v svinjak k

prašičkom in zajcem. Pogledali pa smo si še krave zunaj na paši, ter traktorje in stroje, potrebne za delo na kmetiji. Ga. Peter nam je v kuhinji pokazala in povedala vse o peki kruha. Tudi tukaj so nas prijazno pogostili z obloženimi kruhki, vodo, domačim gostim sokom ... Premerili smo tudi ogromno lipo, ki raste na kmetiji, in ugotovili, da nas je bilo potrebnih čez 20, da smo jo lahko objeli.

Pot pa nas je nato vodila do tretje kmetije – Sp. Reht, kjer pa so za nas pripravili pravo pogostitev. Na dvorišču so namreč bile postavljene mize in stoli, na mizah pa zopet bogato obloženi kruhki in okusna, zdrava pijača. Ko smo se najedli in napili, nas je čakal še ogled ovc na naši zadnji postaji, četrti kmetiji. Tu nam je g. Peršak pokazal ovce na travniku in nam

povedal veliko zanimivosti o njih. Zaradi našega obiska je ovce celo teden dni prej pripeljal s paše.

Po vseh ogledih smo morali proti šoli, ker je bila ura že 12.00. Ustavili smo se še samo pri ge. Ajdi doma, kjer pa so nas zopet čakale dobrote. Lahko smo se odžejali, najedli štručk ter grozdja. Napravili smo še nekaj fotografij, se zahvalili, poslovili in odšli v šolo.

Tako izjemnega in kvalitetnega naravoslovnega dneva, povezanega s kmetijo, prvošolčki še nikoli nismo imeli! Za vse pa gre velika zahvala ge. Ajdi Vasle! Ob tej priložnosti se ji torej zahvaljujem v imenu prvošolčkov in v svojem imenu.

Mateja Korasa

Tehniški dan

EKO GLASBENIKI

Uvodoma smo se pogovorili o ločevanju in predelavi odpadkov ter skrbi za okolje, kar se otrok resnično zelo dotakne. Zelo dobro vidijo posledice vedenja neodgovornih oseb, ki še vedno tu in tam predmete, ki so odslužili svoje, odvržejo na divjih odlagališčih v gozdu ali kar ob cesti.

Po pogovoru učenci s pomočjo doma pripravljenega načrta pričnejo z nestrpno pričakovanim izdelovanjem svojega EKO GLASBILA. S seboj prinesejo ves potreben odpadni material in orodje, ki ga potrebujejo pri izdelavi glasbila. V šoli izdelke 2 uri samostojno izdelujejo, nato pa se v skupinah pripravijo na nastop, vsak sam pa seveda predstavi svoje glasbilo, njegov zvok in sestavo. Veselje jih je opazovati in spodbujati pri njihovem delu, saj se trud poplača s končnim izdelkom.

Vsa ta leta, smo učiteljice presenečene nad izvirnostjo, kreativnostjo in sposobnostjo učencev, saj so njihovi izdelki iz leta v leto bolj domiselni. Seveda ne gre brez eko staršev, ki pomagajo zbrati odpadni material in so na voljo za nasvete svojim eko glasbenikom, saj z njihovo pomočjo učenci z veseljem in samozavestno izdelujejo ter s ponosom predstavijo svoje eko glasbilo.

Lucija Štrekelj

GLEDE NA TO, DA UČENCI IN UČITELJI NA OŠ MEŽICA STREMIMO K TEMU, DA BI SE ČIM BOLJ EKOLOŠKO OZAVEŠČALI, IZOBRAZILI IN V PRAKSI TUDI UDEJANJILI SKRIB ZA OKOLJE, SMO ČETRTOŠOLCI TUDI LETOS, KOT ŽE NEKAJ LET POPREJ, IMELI TEHNIŠKI DAN Z NASLOVOM EKO GLASBILA.

34. TEK BORISA KERŠBAUMERJA v Mežici

Tekaški klub GRČA Mežica je v soboto 7. septembra s pričetkom ob 15. uri v Mežici, organiziral že tradicionalni 34. tek v spomin Borisa Keršbaumerja. Prireditev se je odvijala pred Narodnim domom Mežica. Že dopoldan je kazalo, da bodo zelo slabi pogoji za tek, saj je močno deževalo, vendar se je nekaj ur pred pričetkom poleglo in pokazalo se je tudi nekaj sončnih žarkov.

Najprej so tekli najmlajši na razdaljah 100 metrov, 500 metrov in nato še 1000 metrov. Vsi sodelujoči otroci so poleg medalj in praktičnih nagrad prejeli tudi brezplačen sladoled v Shoot Art Caffēju.

V nadaljevanju pa je počila štartna pištola in pričel se je glavni tek na 10 km. Tek je potekal od Narodnega doma proti domu upokojencev, tam čez most desno in nato po »novi cesti« navzgor vse do kmetije Gutovnik. Tam se je tudi najhujši klanec končal, zato so tekači zavili levo v smeri peskokopa Ježevo, nato navzdol mimo turistične kmetije Vojak – Jakopič in nazaj do Narodnega doma Mežica do cilja.

Najhitrejši tekač med moškimi je bil Severino Ogrizek iz Poljčan s časom 38:59 minut, med ženskami pa Manuela Golob iz Pragerskega

s časom 45:47 minut. Teka se je udeležilo tudi nekaj Mežičarjev in sicer Matej Mori (skupno moški 12. mesto), Mojca Mori (skupno ženske 5. mesto), Snežana Lujinović (skupno ženske 7. mesto), Jože Mori (skupno moški 7. mesto) in Viljem Blatnik (skupno moški 27. mesto).

Na koncu smo se tekači okrepčali z že tudi tradicionalnim dunajskim zrezkom v gostišču Krebs, kjer je potekala slavnostna podelitev medalj, nagrad in za konec še bogat srečelov.

Naslednje leto vabljeni vsi občani, da se udeležite teka, če pa nimate poguma, pa pripeljite vsaj svoje otroke, vnuke, nečake ...

Skratka, se vidimo naslednje leto!

Matej Mori

fotografije: Cvetka Bilobrk in Matej Mori

POZDRAV IZ ZAMEJSTVA

Mesec november je že sam po sebi žalosten mesec. Če pa potem še nanese tako, da je nebo vseskozi prepredeno s težkimi temnimi oblaki in da ljubi sonček nikakor ne najde niti najmanjše zareze, da bi posijal in nam dan vsaj za nekaj trenutkov razsvetlil, in če te dež neusmiljeno pere od jutra do večera in povrh vsega še povzroča hude skrbi s poplavami in nesrečami, ki so tesno povezane s stanjem, ko voda preplavi ceste in pločnike in je nič ne more več zadržati, no, potem je tudi tako, da človek ne more tega prenašati ravnodušno in biti poleg vsega še dobre volje. Zato se v tej duševni stiski zateka k svetlim trenutkom, ki jih je doživljal še pred kratkim in se skuša s spomini nanje tolažiti in odganjati slabo voljo.

In v dneh, ko se je tudi v tržaškem zalivu morska gladina dvigala in je voda že krepko udarila čez kamnite in cementne ovire in preplavila ceste, ulice in trge, se nas, ki vse to gledamo, loteva malodušje. In niti sam si ne morem kaj, da mi ne bi misli uhajale kar nekaj mesecev nazaj, v poletje, v avgust, v mesec, ko smo pri našem odbojškarskem dru-

štvu Sloga iz Trsta za naše mlade športnike ponovno priredili poletne priprave v Mežici. Tudi tokrat smo za nekaj dni zapustili naš domači kraj sredi poletnega neznosnega vročinskega vala in se odpeljali v kraj, ki nas je tudi tokrat sprejel z zeleno svežino, tako da smo spet lahko sproščeno zadihali.

Mežica 2019: novo uspešno poglavje te naše dolgoletne zgodbe organiziranih poletnih priprav pod goro Peco v Mežiški dolini. V mislih se sprehajam ob domu Centra šolskih in obšolskih dejavnosti Peca, kjer med poletnimi pripravami stanujemo in kjer vedno naletimo na urejenost, skrbno uravnan organizacijski stroj, na že pregovorno čistočo in veliko potrpežljivost, naklonjenost in razumevanje vsega odgovornega osebja. V domu je tudi šef kuhinje, gospod Blaž, ki bi glede na svojo strokovnost lahko tekmoval za trofejo najboljšega na kateremkoli natečaju Master Chef in bi prav gotovo pometel z vso konkurenco, tako je dober!

In potem so tu vadbeni pogoji za delo z mladimi: šolska telovadnica s tremi vzporednimi igrišči, tako da

istočasno lahko vadijo tudi večje skupine odbojkarjev in odbojkaric, le streljaj od telovadnice je igrišče z mivko, kjer se tečajniki lahko preizkusijo tudi v beach volleyu. Vadbeni pogoji so res enkratni, naravnost vrhunski in na kaj takega kje drugje zelo težko naletiš.

Pa ne samo to ... Razmišljam o drugem mežiškem biseru, o podzemnem muzeju, ki je res nekaj enkratnega, pravi unikat v evropskem smislu in ki bi si prav gotovo zaslužil še večjo pozornost od tiste, ki jo že uživa daleč naokrog.

Razmišljam o naših prvih sezonskih rezultatih. Naši mladi, tisti, ki so se udeležili poletnih priprav, nizajo v prvenstvih lepe zmage in navdušujejo sebe in svoje starše. Dokaz več, da je bilo poletno delo kakovostno izpeljano.

In razmišljam še naprej, tokrat v drugo smer. Kaj, ko bi prihodnje avgustovske priprave v Mežici izpeljali skupno s prijatelji – odbojkarji OK Mežica? To bi pomenilo, da bi se mladi fantje in dekleta iz Mežice pridružili na treningih našim tržaškim športnikom, da bi skupaj trenirali in ustvarili nekaj

novega. Prepričan sem, da bi imeti oboji od tega korist, saj bi, po mojem mnenju, tako eni kot kakovostno drugi še hitreje rasli. Prihajalo bi do zdravega fizičnega soočanja enih z drugimi, do zdrave konkurence, kdo bo boljši, kar je lahko samo dobro.

Pa še nekaj. Med enimi in drugimi bi se tako stkale lepe prijateljske vezi, ki bi prostor pod Peco še bolj povezal z mladimi Slovenci v Italiji.

Samo lučaj stran od Mežice teče geografska meja, ki Slovenijo loči od Avstrije. To pa je tudi prostor, kjer živi močna slovenska manjšin-

ska narodnostna skupnost, zelo dejavna tudi na športnem odbojgarskem področju. In kaj ni paradoks, da v vseh letih našega poletnega zahajanja v Mežico, nikoli ni prišlo do kakega stika v Pliberku ali srečanja z mladimi slovenskimi odbojkarji z avstrijske Koroške? In tako se bolj malo poznamo in bolj malo vemo drug o drugem. In vendar so vsakdanje težave, s katerimi se kot manjšini v dveh različnih državah srečujemo, prav gotovo podobne. In si ne znamo pomagati, kaj šele, da bi kako stvar skupno reševali!

Morda pa bi prav Mežica lahko postala neke vrste most med enimi in drugimi.

Morda bi k temu lahko pripomogel prav mežiški župan, gospod Dušan Krebel, človek širokih svetovljanskih pogledov, človek z dolgoletnimi političnimi izkušnjami, človek, ki si je kot vodilo svojega političnega nastopanja in življenja nasploh izbral predvsem dialog, strpnost in odklon vsake vrste konflikta. Morda bo prav ob takih in podobnih razmišljanjih nekaj nastalo in takrat bomo vsi enotnega mnenja, da smo prav preko športa ustvarili nekaj lepega in vsebinsko bogatega, nekaj, kar nikakor ne gre v pozabo!

Ivan Peterlin

O FRIZERSTVU TASIČ

skozi oči Brigite Rajšter,

etnologinje in profesorice zgodovine,
muzejske svetovalke v Koroškem pokra-
jinskem muzeju

november, december 2019, Narodni dom Mežica

Razstava o frizerstvu Tasič je zgodba o družini, ki sta jo v Mežici začela pisati Jože in Marija (roj. Rogina) Tasič leta 1939. To je zgodba o treh generacijah frizerjev, ki imajo talent do oblikovanja las zapisanega tako rekoč v genih, saj sta po stopinjah pradedka stopila že predstavnika četrte generacije, vendar nista aktivna v poklicu. V obdobju 80-tih let se ob poklicni zgodbi Jožeta Tasiča zvrstijo osebne zgodbe hčerke Marije Tasič poročene Jurgec in sina Cirila Tasiča ter vnukov Bojana Jurgeca in Metoda Tasiča. Tri generacije profesionalnih frizerjev so dosegle ekonomsko neodvisnost in si nenehno prizadevale za razvoj in širitev dejavnosti. Življenjske zgodbe smo dopolnili z izbranim fotografskim materialom ter na ogled postavili staro družinsko frizersko orodje.

1940–1950

Ženske so nosile lase navite in počesane v role na zadnjem delu glave, sprednji del pa je bil mehko zaokrožen in valovit. Zaradi praktičnosti so si pričeske pogosto zavarovale z mrežico ali zadnji del glave pokrile z ruto.

»Jože Tasič se je rodil 1913. leta v obrtniški družini. Njegov oče Franc je bil po poklicu krojač. V družini je bilo 12 otrok, vsi so se izšolali, si pridobili poklice in si ustvarili družine.«

Jožeta, domači so ga klicali Joško, so starši po končanem osnovnem šolanju usmerili v frizerski poklic. Učno dobo je začel pri frizerskem mojstru Vybornyu v Slovenj Gradcu, poklicno pa se je izpopolnjeval še v Zagrebu, Celju in Radljah ob Dravi. Mladi Jože je iskal možnosti za nadaljnjo poklicno uveljavitev. Pozanimal se je, kako je s frizerji v Mežici. Presodil je, da je tu

priložnost zanj, saj je takrat v kraju deloval samo en frizer.

Tako je januarja 1939. leta odprl salon v gospodarskem poslopju pri Vivodu, kjer je najel prostor ob garaži in ga uredil. Z ženo Marijo sta si v istem poslopju v sobi nad klavnico uredila dom, tu sta se rodila Jože leta 1940 in Marija leta 1943. Po koncu druge svetovne vojne so se preselili v Stoparjevo »bajto« pod cerkvijo, kjer sta se rodila še Danica leta 1946 in Ciril leta 1951. Po vojni je Jože vzel v najem Filipičevo frizersko delavnico, kjer je vodil moški brivsko-frizerski salon. Salon pri Vivodovi »štali« je bil rezerviran za ženske. Jože je bil klasični moško-ženski frizer. V začetku so k frizerju večinoma prihajali moški na britje, oblikovanje brade in nego brkov. Na splošno so ženske dosti kasneje postale redne stranke frizerjev. Jože je finančno in poslovno vodil celotno dejavnost.

Jože Tasič

1960–1970

Uveljavile so se bogate in nagajivo razmršene pričeske »bouffants« na eni strani in na drugi strani kratke, simetrične »bob« pričeske. Začeli so se uveljavljati saloni, v katerih so strigli moške in ženske hkrati.

»Starši so običajno prosili Jožeta, naj vzame njihovega otroka na prakso. Tedaj je moral imeti učenec zagotovljeno prakso, preden je šel v šolo, kasneje se je to spremenilo. V salonu sta predvsem Jože in kasneje Marija izučila več kot 50 vajencev in pomočnikov, večinoma deklet. Ko so se izučile, so običajno še nekaj časa delale pri njih. Številne so pustile delo frizerk, saj se je po letu 1975 začelo bolj množično zaposlovanje žensk v industriji. Mnoge pa so stopile na lastno samostojno pot obrtnic.«

Čeprav je rasla ob očetu Jožetu v njegovem salonu,

Marija Tasič

Marija sprva ni hotela slišati, da bi postala frizerka. Vendar je oče vztrajal, da se je izučila za ta poklic. Marija se je od očeta učila klasičnega striženja, odlična pa je bila v navijanju las z navijalkami. Specializirala se je za žensko frizerstvo in je tudi vodila ženski salon pri Vivodu. Skrbela je za vaje in pomočnice v ženskem salonu ter mnogim predajala praktična frizerska znanja. Prva je brata Cirila učila frizerstva. V ženskem salonu je odločala o vseh pomembnih vprašanjih.

V neurju, ki je junija 1961 prizadelo Mežico, je potok Šumc poplaval oba frizerska lokala. Tasičevi so v hipu postali brezdomci, odločili so se preseliti v nedokončano novogradnjo na Trgu svobode 14. Na tej lokaciji deluje Frizerski salon Tasič še danes.

1970–1980

Sproščene »hipi« pričeske so krasili cvetlice, trakovi,

rute, korale in podobne ljubke malenkosti. Popularne so postale trajne ondulacije in prispevale k razcvetu »afrolook« pričesk. Punk gibanje je z »odštekanimi«, pobritimi, štrlečimi in pisanimi pričeskami izražalo svoja stališča.

»Uvedba 42-urnega delovnega tedna leta 1970 je prinesla spremembe tudi v salon, saj delavci niso več hoteli delati ob nedeljah. Jože je vztrajal pri nedeljskem delu in prostem torku dopoldne. Stranke so prišle v nedeljo kot po navadi, frizerjev, razen Jožeta, pa ni bilo. Z Marijo in Cirilom ter drugimi zaposlenimi je imel »tiho mašo«. Dva meseca je trajal spor. Potem nedelje niso bile več delovne.«

S sedemnajstimi leti je bil Ciril prvič v Narta studiu v Ljubljani, kjer je nadgrajeval domače znanje in se naučil veliko praktičnega. Leta 1973 je takrat dijakinjo Mojco Oderlap ostrigel na 'gobico'. S šolo je bila na ekskurziji v Portorožu. To je bila zanj odlična reklama, saj so jo vsi spraševali, kdo jo je ostrigel. Bil je eden prvih, ki je prakticiral sodobne načine striženja, znan pa je predvsem po trajni ondulaciji »afrolook«.

1990–2000

Dekleta so si začela puščati daljše lase. Modne so postale gladke linije naravno padajočih, stopničasto postrizanih las. Prevladovali so naravni barvni odtenki. Lasni podaljški so postali

Bojan Jurgec

pomemben dodatek, ki je omogočal ustvarjanje dodatne dolžine las, hkrati pa razkošnega, ženstvenega volumna.

»Čas in moda se spreminjata. Še do pred tridesetimi leti ni bilo sprejemljivo, danes pa se petdesetletna mama striže enako kot njena dvajsetletna hči.« Bojan Jurgec

Jože je obrtno dejavnost in salon leta 1980 prepustil Cirilu. Marija pa je istega leta odprla lokal v domači hiši na Podjunki cesti 15 v Mežici. Prvega je kot pomočnika zaposlila sina Bojana. Bil je Jožetov prvi vnuk, prav dedek ga je uvajal v skrivnosti frizerskega poklica in mu predal veliko svojega znanja. Leta 1996 je Bojan prevzel obrtno dejavnost po mami in odprl svoj frizerski salon pri Brančurniku na Prevaljah ter do leta 2010 vodil dva salona. Bojan, ki je frizerska znanja ves

Ciril Tasič

čas nadgrajeval, je postal odličen in zelo iskan frizer na Koroškem.

2000–2010

Ravni, gladki in zelo dolgi lasje so zaznamovali vsakdanje frizure. Moda pričesk razlikuje med oblikovanjem komercialno uspešnih pričesk in med visoko, revijalno modo pričesk. Kreatorji so začeli ustvarjati posebne oblike pričesk za revije, fotografiranja in promocije, ki so bile praktično nenasljive. Njihove zgodbe o barvah, oblikah in linijah pa so se kasneje posplošene pojavile v ulični modi.

»Delo je frizerju še po tolikih letih izziv, ki ga ne pusti razočaranega, ampak ga vodi želja za neznanim rezultatom, saj še vedno ostaja nekaj novega, popolnejšega, nekaj, kar da smisel njegovemu početju.« Metod Tasič

Metod Tasič

V osnove striženja je Metoda vpeljal oče Ciril, v njem je prepoznal naslednika in ga usmeril v frizerstvo. Kaj pomeni biti frizer je Metod dobro spoznal pri delu v domačem salonu. Njegovo poklicno vodilo je bilo, če bo delal kot frizer, želi doseči vrhunsko striženje. Izmojstril se je v nosalonskem delu z modeli in v nastopih na odru. Leta 2004 je naredil sprejemne izpite na frizerski akademiji Vidala Sassoon in leto in pol živel med Londonom in Koroško. Od 2007 do 2015 je delal kot kreativni vodja Brivsko frizerskega podjetja Lassana. Danes poleg obrtne dejavnosti razvija kreativno ustvarjalnost oblikovanja frizur, ki jo lahko imenujemo tudi umetnost.

Brigita Rajšter

Koroški pokrajinski muzej

fotografije: Tomo Jeseničnik in družinski arhiv

11. DECEMBER 2019, 19:30
O MRTVIH SAMO DOBRO

Šentjakobsko gledališče
Ljubljana

31. JANUAR 2020, 19:30
ZETEV IN KLETEV

Produkcija magistrskega
programa AGRFT

15. FEBRUAR 2020, 19:30
RAZBITI VRC

SNG Drama
Ljubljana

14. MAREC 2020, 19:30
RAJZEFIBER

Koprodukcija Prešernovo gledališče Kranj
In SLG Celje

APRIL 2019, DATUM ŠE NI DOLOČEN
ODHODI VLAKOV

Mestno gledališče
Ljubljansko

Vabljeni na predstave
za izven v letošnjem
gledališkem abonmaju,
ki se je začel z
11. decembrom.

Spremljajte nas na naši spletni
strani www.narodnidommezica.si in
facebook ter instagram profilu
Narodni dom Mežica, kjer boste
dobili vse informacije o predstavah.

DOBRODOŠLI NA SEDEŽIH KULTURE!
Narodni dom Mežica

KOLENDAR DOGODKOV

27. DECEMBER, 19:00

**KONCERT MAGNIFICO
ZA IZVEN**

09. JANUAR, 17:00

**NETOPIR KAZIMIR
OTROŠKI ABONMA 2019**

23. JANUAR, 17:00

**KDO JE NAPRAVIL VIDKU SRAJČICO
OTROŠKI ABONMA**

27. JANUAR, 19:30

**AVDICIJA
ZA IZVEN**

31. JANUAR, 19:30

**ŽETEV IN KLETEV
GLEDALIŠKI ABONMA 2020**

DOBRODOŠLI NA SEDEŽIH KULTURE!
JKZ Narodni dom Mežica

UREDNIŠKI
ODBOR

župan
Dušan Kребel
odgovorna urednica
Jerneja Vertačnik

direktor občinske uprave
Blaž Saloven

člani uredniškega odbora
Jožef Libnik
Barbara Prevorčič
Ida Paradiž
Jon Petek

Glasilo Občine Mežica izhaja 4 x letno v nakladi 1.600 izvodov in ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini brezplačno.

Vsem, ki ste s prispevki sodelovali, se najlepše zahvaljujemo. Prosimo, da s svojimi prispevki tudi v bodoče sodelujete, ker bo le na ta način naše glasilo pestro in zanimivo.

Prispevki ne bodo honorirani, uredniški odbor pa si pridružuje pravico do njihovega izbora.

Oddaja dokumentov naj bo na digitalnem mediju (tekstovni članki v Microsoft Word-u, fotografije pa priložene ločeno v formatu jpeg ali tiff, in sicer na resoluciji 300 dpi s krajšo stranico najmanj 10 cm). Fotografije, ki ne bodo primerne velikosti (npr. snete iz spleta – 72 dpi / 70 KB) ne bodo objavljene. Fizično oddane fotografije, ki ste jih prispevali, lahko po objavi glasila dvignete na tajništvo občine Mežica.

Svoje prispevke pošljite na naslov:

**Občina Mežica
Trg svobode 1,
2392 Mežica**

info@mezica.si

izdala
Občina Mežica

lektoriranje
Jerneja Vertačnik

fotografije
avtorji člankov

fotografija na naslovnici
Barbarin sejem, fotografija Miran Žlebnik

oblikovanje
Jasna Kalčič Rajzer, atelje jk@

tisk
Malex d.o.o.

naklada
1.600 kosov

www.mezica.si